

Brüssel, 19. aprill 2023
(OR. en)

7993/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0214(COD)

CODEC 543
ENV 333
CLIMA 178
UD 71
FISC 53
ECOFIN 308
PE 34

KIRJALIK TEAVE

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse piiril kohaldatav süsinikdioksiidi kohandusmehhanism (CBAM) – Euroopa Parlamendi esimese lugemise tulemus (Strasbourg, 17.–20. aprill 2023)

I. SISSEJUHATUS

Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 294 ja kaasotsustamismenetluse praktilist korda käsitlevale ühisele deklaratsioonile¹ toimus nõukogu, Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahel rida mitteametlikke kontakte eesmärgiga jõuda eespool nimetatud ettepaneku suhtes kokkuleppele esimesel lugemisel.

Sellega seoses esitas keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni (ENVI) esimees Pascal CANFIN (RE, FR) ENVI-komisjoni nimel kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek nr 266) eespool nimetatud määruse ettepaneku muutmiseks, mille kohta Mohammed CHAHIM (S&D, NL) oli koostanud raporti projekti. Kõnealuse muudatusettepaneku suhtes jõuti kokkuleppele eespool nimetatud mitteametlike kontaktide käigus. Muid muudatusettepanekuid ei esitatud.

¹ ELT C 145, 30.6.2007, lk 5.

II. HÄÄLETUS

Täiskogu võttis 18. aprillil 2023 toimunud hääletusel eespool nimetatud määruse ettepaneku muutmiseks esitatud kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek nr 266) vastu. Selliselt muudetud komisjoni ettepanek kujutab endast parlamendi esimese lugemise seisukohta, mis on esitatud käesoleva dokumendi lisas toodud parlamendi seadusandlikus resolutsioonis².

Parlamendi seisukoht vastab institutsioonide vahel eelnevalt kokkulepitule. Seetõttu peaks nõukogul olema võimalik parlamendi seisukoht heaks kiita.

Õigusakt võetakse seejärel vastu parlamendi seisukohale vastavas sõnastuses.

² Seadusandlikus resolutsioonis esitatud parlamendi seisukoha versioonis on ära märgitud muudatusettepanekutega komisjoni ettepanekusse tehtud muudatused. Komisjoni teksti lisatud tekst on esile tõstetud *paksus kaldkirjas*. Sümbol „■“ tähistab välja jäetud teksti.

P9_TA(2023)0100

Piiril kohaldatav süsiniku kohandusmehhanism (süsiniku piirimeede)

Euroopa Parlamendi 18. aprilli 2023. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse piiril kohaldatav süsinikdioksiidi kohandusmehhanism (COM(2021)0564 – C9-0328/2021 – 2021/0214(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2021)0564),
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 192 lõiget 1, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C9-0328/2021),
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
- võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 8. detsembri 2021. aasta arvamust¹,
- võttes arvesse Regioonide Komitee 28. aprilli 2022. aasta arvamust²,
- võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 74 lõike 4 alusel heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 20. detsembri 2022. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
- võttes arvesse eelarvekomisjoni, tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni, arengukomisjoni, majandus- ja rahanduskomisjoni ning põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni arvamusi,

¹ ELT C 152, 6.4.2022, lk 181.

² ELT C 301, 5.8.2022, lk 116.

- võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni raportit (A9-0160/2022),
- 1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha¹;
- 2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab selle uue ettepanekuga, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
- 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

¹ Käesolev seisukoht asendab 22. juunil 2022. aastal vastu võetud muudatusettepanekud (ELT C 32, 27.1.2023, lk 320).

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 18. aprillil 2023. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2023/..., millega kehtestatakse süsiniku piirimeede

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust

⁶,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust⁷,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁸

⁶ ELT C 152, 6.4.2022, lk 181.

⁷ ELT C 301, 5.8.2022, lk 116.

⁸ Euroopa Parlamendi 18. aprilli 2023. aasta seisukoht.

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon esitas oma 11. detsembri 2019. aasta teatises „Euroopa roheline kokkulepe“ (edaspidi „Euroopa rohelepe“) uue majanduskasvu strateegia. Strateegia eesmärk on muuta liit õiglaseks ja jõukaks, nüüdisaegse, ressursitõhusa ja konkurentsivõimelise majandusega ühiskonnaks, kus *hiljemalt* 2050. aastaks ei ole enam kasvuhoonegaaside netoheidet (heidet pärast sidumise mahaarvamist) (edaspidi „kasvuhoonegaaside heide“) ja kus majanduskasv on ressursikasutusest lahutatud. Euroopa rohelepe eesmärk on kaitsta, säilitada ja suurendada liidu looduskapitali ning kaitsta kodanike tervist ja heaolu keskkonnaga seotud riskide ja mõju eest. Samal ajal peab see muudatus olema õiglane ja kaasav, nii et kedagi ei jäetaks kõrvale. Komisjon teatas ka oma 12. mai 2021. aasta teatises „Heas seisundis planeet kõigi jaoks. ELi tegevuskava „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas““ asjakohaste vahendite ja stiimulite edendamiseks, et rakendada paremini Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 191 lõikes 2 sätestatud põhimõtet „saastaja maksab“ ning kaotada seega järk-järgult tasuta saastamise võimalus, et maksimeerida süsinikuheite vähendamise ja nullsaaste eesmärgi vahelist koostoimet.
- (2) 12. detsembril 2015. aastal ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kokkulepe⁹ (edaspidi „Pariisi kokkulepe“) jõustus 4. novembril 2016. Pariisi kokkuleppe osalised leppisid kokku hoida maailma keskmise temperatuuri tõus tööstusajastueelse tasemega võrreldes oluliselt alla 2 °C ning teha pingutusi temperatuuri tõusu piiramiseks 1,5 °C-ni võrreldes tööstusajastueelse tasemega. **13. novembril 2021 vastu võetud Glasgow’ kliimapakti kohaselt tunnistab Pariisi kokkuleppe osaliste kohtumisena toimiv ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverents ühtlasi, et kui maailma keskmine temperatuur ei tõuseks tööstusajastueelsest tasemest kõrgemale kui 1,5 °C, oleksid kliimamuutuste mõju ja nendega seotud riskid palju väiksemad, ning võttis kohustuse 2030. aasta eesmärgi 2022. aasta lõpuks suurendada, et eesmärgid ei jääks liiga väikeseks.**

⁹ ELT L 282, 19.10.2016, lk 4.

- (3) Kliima- ja muude keskkonnaprobleemide lahendamine ning Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamine on Euroopa roheleppe keskmes. Euroopa roheleppe väärtus on üksnes kasvanud, võttes arvesse COVID-19 pandeemia väga tõsist mõju liidu kodanike tervisele ja majanduslikule heaolule.
- (4) Liit on võtnud kohustuse vähendada 1990. aastaks kogu majanduse netoheidet vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega, nagu on märgitud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osalistele Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide nimel esitatud teatistes Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide riiklikult kindlaksmääratud panuse ajakohastamise kohta.
- (5) Eesmärk saavutada *hiljemalt* 2050. aastaks kogu majanduses kliimaneutraalsus sätestati õigusnormina Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1119¹⁰. Kõnealuses määruses on kehtestatud ka siduv eesmärk vähendada liidusisest kasvuhoonegaaside netoheidet (heide pärast sidumise mahaarvamist) 2030. aastaks vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega.

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

- (6) Valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli (IPCC) 2018. aasta eriaruanne, milles käsitletakse mõju, mis tuleneb maailma temperatuuri tõusust 1,5 °C üle tööstusajastueelse taseme, ja sellega seotud ülemaailmseid kasvuhoonegaaside heite muutuse suundumusi, loob kliimamuutustega võitlemiseks tugeva teadusliku aluse ning on selle tõenduseks, et kliimameetmeid on vaja tugevdada. Aruandes kinnitatakse, et äärmuslike ilmastikunähtuste tõenäosuse vähendamiseks tuleb kasvuhoonegaaside heidet kiiresti vähendada ning et kliimamuutused peavad piirduma maailma temperatuuri tõusuga kuni 1,5 °C. **Kui kliimamuutuste leevendamise meetmeid, mis on kooskõlas eesmärgiga püüda ülemaailmset soojenemist 1,5 °C-ga võrreldes tööstusajastueelse tasemega, ei rakendata kiiresti, tuleb võtta palju kallimaid ja keerukamaid kohanemismeetmeid, et hoida ära mõju, mida avaldab ülemaailmne soojenemine üle kõnealuse määra. I tööühma aruandes, mis koostati valitsustevahelise kliimamuutuste paneeli kuuenda hindamisaruande „Climate Change 2021: The Physical Science Basis“ (Kliimamuutused 2021: reaalteaduslik alus) raames, tuletatakse meelde, et kliimamuutused mõjutavad juba kõiki maailma piirkondi, ja prognoositakse nende sagenemist järgmistel aastakümnetel kõigis piirkondades. Selles aruandes rõhutatakse, et kui kasvuhoonegaaside heidet ei vähendata kohe, kiiresti ja ulatuslikult, ei ole temperatuuri tõusu võimalik hoida alla 1,5 °C või isegi alla 2 °C.**

- (7) Liit on viinud ellu kaugeleulatuvat kliimameetmete poliitikat ja loonud õigusraamistiku, et saavutada oma kasvuhoonegaaside heite vähendamise 2030. aasta eesmärk. Õigusaktid, millega seda eesmärki ellu viiakse, on muu hulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/87/EÜ¹¹, millega luuakse kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem (edaspidi „ELi HKS“) ja tagatakse energiamahukate sektorite ja allsektorite kasvuhoonegaaside heite ühtlustatud hinnakujundus liidu tasandil, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/842¹², millega kehtestatakse riiklikud eesmärgid kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks 2030. aastaks, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/841¹³, millega nõutakse liikmesriikidelt maakasutusest tuleneva kasvuhoonegaaside heite kompenseerimist kasvuhoonegaaside sidumisega atmosfäärist.
- (8) ***Kuigi liit on liidusisest kasvuhoonegaaside heidet oluliselt vähendanud, on liitu imporditava kaubaga seonduv kasvuhoonegaaside heitkogus suurenenud, mis on kahjustanud liidu pingutusi oma ülemaailmse kasvuhoonegaaside heite jalajälje vähendamiseks. Liidul on kohustus olla ülemaailmsete kliimameetmete valdkonnas eestvedaja ka edaspidi.***

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/842, milles käsitletakse liikmesriikide kohustust vähendada kasvuhoonegaaside heidet aastatel 2021–2030, millega panustatakse kliimameetmetesse, et täita Pariisi kokkuleppega võetud kohustused, ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 (ELT L 156, 19.6.2018, lk 26).

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta määrus (EL) 2018/841, millega lisatakse maakasutusest, maakasutuse muutusest ja metsandusest tulenev kasvuhoonegaaside heide ja sellest tulenevate kasvuhoonegaaside sidumine 2030. aasta kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning millega muudetakse määrust (EL) nr 525/2013 ja otsust nr 529/2013/EL (ELT L 156, 19.6.2018, lk 1).

- (9) Niikaua kui märkimisväärse osa liidu rahvusvaheliste partnerite poliitikaga ei **saavutata** samaväärseid kliimaeesmärke, esineb süsinikuheite ülekandumise risk. Süsinikuheite ülekandumine tekib siis, kui teatavate tööstussektorite või allsektorite ettevõtjad viivad kliimapolitikaga seotud kulude tõttu tootmise üle teistesse riikidesse või kui nendest riikidest imporditavad tooted asendavad samaväärseid, kuid vähem kasvuhoonegaaside heidet tekitavaid tooteid. Sellised olukorrad võivad põhjustada ülemaailmse koguheite suurenemist, ohustades seega kasvuhoonegaaside heite vähendamist, mis on hädavajalik, kui maailm tahab hoida oma keskmise temperatuuri tõusu tunduvalt alla 2 °C võrreldes tööstusajastueelse tasemega **ning jätkata pingutusi, et hoida temperatuuri tõus alla 1,5 °C võrreldes tööstusajastueelse tasemega. Kuna liit suurendab oma kliimaeesmärke, võib süsinikuheite ülekandumise risk kahjustada liidu heite vähendamise poliitika tulemuslikkust.**
- (10) Piiril kohaldatava süsiniku kohandusmehhanismi (edaspidi „süsiniku piirimeede“ ehk „SPIM“) algatus on osa õigusaktide paketist „Eesmärk 55“. SPIM on oluline osa liidu meetmepaketist, mille eesmärk on saavutada kooskõlas Pariisi kokkuleppega **hiljemalt** 2050. aastaks kliimaneutraalne liit, tegeledes liidu suurematest kliimaeesmärkidest tingitud süsinikuheite ülekandumise riskiga. **SPIM peaks aitama ka edendada süsinikuheite vähendamist kolmandates riikides.**

- (11) Meetmed, mida praegu kasutatakse süsinikuheite ülekandumise riski vähendamiseks sektorites või allsektorites, kus see risk esineb, on ELi HKSi ühikute tasuta eraldamine üleminekuperioodil ning finantsmeetmed, millega hüvitatakse kasvuhoonegaaside heite kuludest tingitud kaudse heite kulud, mis kantakse üle elektrihindadesse. Need meetmed on sätestatud vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a lõikes 6 ja artiklis 10b. ***Teatavates tööstussektorites on süsinikuheite ülekandumise riski vähendamiseks kasutatud poliitikavahendina ELi HKSi ühikute tasuta eraldamist parimate tulemuste saavutajatele.*** Võrreldes täieliku enampakkumisega ***nõrgendab selline tasuta eraldamine*** siiski hinnasignaali, mille süsteem annab, ning vähendab seega motivatsiooni investeerida kasvuhoonegaaside heite edasisse vähendamisse.
- (12) SPIMi eesmärk on praegused meetmed asendada, tegeledes süsinikuheite ülekandumise riskiga erineval viisil, nimelt tagades imporditud ja omamaiste toodete puhul samaväärse süsiniku hinnastamise. Selleks et tagada etapiviisiline üleminek praeguselt lubatud heitkoguste ühikute tasuta eraldamise süsteemilt SPIMile, tuleks SPIM järk-järgult kasutusele võtta ja ühikute tasuta eraldamine SPIMiga hõlmatud sektorites samal ajal järk-järgult kaotada. Tasuta eraldatud ELi HKSi ühikute ja SPIMi kombineeritud ja ajutine kohaldamine ei tohiks mingil juhul kaasa tuua liidu kauba soodsamat kohtlemist võrreldes liidu tolliterritooriumile imporditud kaubaga.

- (13) *Süsiniku hind tõuseb ning ettevõtjad vajavad pikaajalist nähtavust, prognoositavust ja õiguskindlust, et teha otsuseid tööstusprotsesside süsinikuheite vähendamisse investeerimise kohta. Seepärast tuleks süsinikuheite ülekandumise vastaste meetmete õigusraamistiku tugevdamiseks määrata kindlaks selged viisid SPIMi kohaldamisala edasiseks järkjärguliseks laiendamiseks toodetele, sektoritele ja allsektoritele, kus süsinikuheite risk esineb.*
- (14) Kuigi SPIMi eesmärk on hoida ära süsinikuheite ülekandumise riski, julgustab käesolev määrus ka kolmandate riikide tootjaid kasutama väiksema heite tekitamiseks tehnoloogiaid, millega kaasneb vähem kasvuhoonegaaside heidet. *Sel põhjusel eeldatakse, et SPIM toetab tulemuslikult kasvuhoonegaaside heite vähendamist kolmandates riikides.*
- (15) Süsinikuheite ülekandumise ärahoidmise ja kasvuhoonegaaside heite vähendamise vahendina peaks SPIM tagama, et imporditud toodete suhtes kohaldatakse õigusraamistikku, milles kasutatakse süsinikukuluseid, mis on samaväärsed ELi HKSi raames kantavate kuludega, *mille tulemusena on imporditud ja omamaiste toodete süsinikuhind võrdne*. SPIM on kliimameede, mis peaks *toetama ülemaailmse süsinikuheite vähendamist ja* ära hoidma kasvuhoonegaaside heite ülekandumise riski , tagades kooskõla *Maailma Kaubandusorganisatsiooni reeglitega*.

- (16) Käesolevat määrust tuleks kohaldada kolmandatest riikidest liidu tolliterritooriumile imporditud kauba suhtes, välja arvatud juhul, kui selle tootmine on juba hõlmatud ELi HKSigaga selle kohaldamise kaudu kolmandate riikide või territooriumide suhtes või süsiniku hinnastamise süsteemi kaudu, mis on täielikult seotud ELi HKSigaga.

- (17) *Tagamaks et süsinikuneutraalsele majandusele üleminekul järgitaks pidevalt majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse põhimõtet, tuleks käesoleva määruse tulevasel läbivaatamisel arvesse võtta liidu tolliterritooriumi osaks olevate äärepoolseimate piirkondade, millele on osutatud ELi toimimise lepingu artiklis 349, ning saareriikide eripära ja piiranguid, kahjustamata seejuures liidu õiguskorra, sealhulgas siseturu ja ühise poliitika terviklikkust ja sidusust.*
- (18) *Selleks et hoida ära süsinikuheite ülekandumise riski avamererajatistes, tuleks käesolevat määrust kohaldada sellise kauba või sellest kaubast seestöötlemisprotseduuri tulemusena saadud töödeldud toodete suhtes, mis tuuakse tehissaartele, paiksetele või ujuvatele rajatistele või muudele rajatistele, mis asuvad liikmesriigi mandrilaval või majandusvööndis, kui mandrilava või majandusvöönd piirneb liidu tolliterritooriumiga. Komisjonile tuleks anda rakendamisvolitused üksikasjalike tingimuste kehtestamiseks SPIMi kohaldamiseks sellise kauba suhtes.*

- (19) Kasvuhoonegaaside heide, mille suhtes SPIMi tuleks kohaldada, peaks vastama direktiivi 2003/87/EÜ I lisaga hõlmatud kasvuhoonegaaside heitele, nimelt süsinikdioksiidi (CO₂) heitele, samuti asjakohasel juhul diämmastikoksiidi (N₂O) ja perfluorosüsivesinike (PFCd) heitele. SPIMi tuleks esialgu kohaldada kõnealuste kasvuhoonegaaside otseheite suhtes, mis tekib alates kauba tootmisest kuni selle toomiseni liidu tolliterritooriumile, **■** peegeldades *sidususe tagamiseks* ELi HKSi kohaldamisala. ***SPIMi tuleks kohaldada ka kaudse heite suhtes. Kaudne heide on heide, mis tekib käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluva kauba tootmiseks kasutatava elektrienergia tootmisel. Kaudse heite lisamine kohaldamisalasse suurendaks veelgi SPIMi keskkonnatõhusust ja selle eesmärki aidata kaasa kliimamuutuste vastu võitlemisele. Kaudset heidet ei tohiks siiski esialgu arvesse võtta kauba puhul, mille suhtes liidus kohaldatakse finantsmeetmeid, millega hüvitatakse elektrihindadesse ülekantud kasvuhoonegaaside heitega seotud kuludest tingitud kaudse heite kulud. Need kaubad on kindlaks määratud käesoleva määruse II lisas. SPIMi kohaldamisalas tuleks asjakohaselt kajastada direktiivis 2003/87/EÜ sätestatud ELi HKSi tulevase läbivaatamise ja eelkõige kaudsete kulude hüvitusmeetmete läbivaatamist. Üleminekuperioodil tuleks koguda andmeid, et veelgi täpsustada kaudse heitkoguse arvutamise meetodeid. Meetodites tuleks arvesse võtta käesoleva määruse I lisas loetletud kaupade tootmiseks kasutatud elektrienergia kogust ning selle elektrienergiaga seotud päritoluriiki, tootmisallikat ja heitekoefitsiente. Konkreetseid meetodeid tuleks veelgi täpsustada, et tagada kõige sobivam viis süsinikuheite ülekandumise ärahoidmiseks ja SPIMi keskkonnavalase terviklikkuse tagamiseks.***

- (20) ELi HKSil ja SPIMil on ühine eesmärk hinnastada samade sektorite ja kaupadega seonduvat kasvuhoonegaaside heitkogust, kasutades selleks spetsiifilisi lubatud heitkoguse ühikuid (edaspidi „LHÜ“) või sertifikaate. Mõlemad süsteemid on oma olemuselt regulatiivsed ja nende aluseks on vajadus vähendada kasvuhoonegaaside heidet kooskõlas liidu *õiguses, s.o määruses (EL) 2021/1119* seatud *siduva* keskkonnaeesmärgiga *vähendada liidu netoheidet 2030. aastaks vähemalt 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega ja eesmärgiga saavutada hiljemalt 2050. aastaks kogu majanduses kliimaneutraalsus.*
- (21) Kuigi ELi HKSiga kehtestatakse selle kohaldamisalasse kuuluvatest tegevustest tulenevale kasvuhoonegaaside heitkogusele selle raames eraldatavate LHÜde koguarv (edaspidi „ülempiir“) ja võimaldatakse LHÜdega kaubelda, ei tohiks SPIMiga kehtestada impordile koguselisi piiranguid, et kaubavooge ei piirataks. Samal ajal kui ELi HKSi kohaldatakse liidus asuvate käitiste suhtes, tuleks SPIMi kohaldada teatava liidu tolliterritooriumile imporditud kauba suhtes.

- (22) SPIMi süsteemil on võrreldes ELi HKSiiga mõned erijooned, sealhulgas SPIMi sertifikaatide hinna arvutamise, SPIMi sertifikaatidega kauplemise võimaluste ja nende kehtivusaja osas. Need erijooned on tingitud vajadusest säilitada SPIMi kui süsinikuheite ülekandumise ärahoidmise meetme tõhusus aja jooksul. Samuti tagatakse nendega, et SPIMi süsteemi haldamine ei oleks käitajatele kehtestatud kohustuste ja haldusressursside seisukohast ülemäära koormav, kuid samal ajal jääks käitajatele alles ELi HKSiiga samaväärne paindlikkus. ***Sellise tasakaalu tagamine on eriti oluline asjaomastele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd).***
- (23) Selleks et säilitada SPIMi tõhusus süsinikuheite ülekandumise ***ära******hoidmise meetmena***, peab SPIM kajastama võimalikult täpselt ELi HKSi hinda. Kui ELi HKSi turul määratakse ***vabasse ringlusse lubatud*** LHÜde hind kindlaks enampakkumiste kaudu, siis SPIMi sertifikaatide hind peaks mõistlikult kajastama selliste enampakkumiste hinda iga nädal arvutatud keskmiste hindade kaudu. Sellised iganädalased keskmised hinnad kajastavad võimalikult täpselt ELi HKSi hinnakõikumisi ja tagavad importijatele mõistliku marginaali, et kasutada ära ELi HKSi hinnamuutusi, tagades samal ajal, et süsteem jääb haldusasutuste jaoks hallatavaks.

- (24) ELi HKSi raames määrab ülempiir LHÜde pakkumise ja annab kindlustunde kasvuhoonegaaside maksimaalse heitkoguse suhtes. Süsinikuhind määratakse kindlaks selle pakkumise ja turu nõudluse põhjal. Hinnastiimuli tekkimiseks on vaja nappust. Käesoleva määruse *eesmärk* ei ole kehtestada importijatele kättesaadavate SPIMi sertifikaatide arvule ülempiiri; kui importijad saaksid SPIMi sertifikaate edasi kanda ja nendega kaubelda, võiks tekkida olukord, kus SPIMi sertifikaatide hind ei kajasta enam hinna muutumist ELi HKSi. Selline olukord nõrgendaks süsinikuheite vähendamise motivatsiooni ■ , soodustaks süsinikuheite ülekandumist ja kahjustaks SPIMi üldist kliimaeesmärki. Samuti võib see põhjustada eri riikide käitajate jaoks erinevaid hindu. Seetõttu on SPIMi sertifikaatidega kauplemise ja nende edasikandmise võimaluste piiramine põhjendatud vajadusega vältida SPIMi mõjususe ja kliimaeesmärgi kahjustamist ning tagada eri riikidest pärit käitajate võrdne kohtlemine. Selleks et importijatel säiliks siiski võimalus kulusid optimeerida, tuleks käesoleva määrusega ette näha süsteem, mille kohaselt saavad ametiasutused teatava koguse üleliigseid sertifikaate importijatelt tagasi osta. Kõnealune kogus tuleks kehtestada suurusjärgus, mis tagab importijatele piisava varu oma kulude hoidmiseks sertifikaatide kehtivusaja jooksul mõistlikuna ja võimaldab säilitada samal ajal hindade üldise ülekanduva mõju, tagades SPIMi keskkonnanägemise allesjäämise.

- (25) Arvestades, et SPIM peaks kehtima liidu tolliterritooriumile imporditud kauba suhtes, mitte käitiste suhtes, tuleks SPIMis teha ka teatavaid kohandusi ja lihtsustusi. Üks neist lihtsustustest peaks seisnema sellise *lihtsa ja ligipääsetava* deklareerimissüsteemi kasutuselevõtmises, kus importijad peaksid teatama asjaomasel kalendriaastal kogu kasvuhoonegaaside tõendatud heitkoguse, mis seondub imporditud kaubaga. Samuti tuleks kohaldada erinevat ajastust võrreldes ELi HKSi nõuete täitmise tsükliga, et vältida võimalikke kitsaskohti, mis võivad tuleneda akrediteeritud tõendajate kohustustest käesoleva määruse ja direktiivi 2003/87/EÜ alusel.

- (26) **Liikmesriigid peaksid kehtestama käesoleva määruse rikkumise eest karistused ja tagama nende täitmise. Täpsemalt peaks trahvi summa, mis määratakse juhul, kui tegevusloaga SPIMi deklarant ei tagasta SPIMi sertifikaate, olema sama suur kui trahvidel, mida kohaldatakse vastavalt direktiivi 2003/87/EÜ artikli 16 lõigetele 3 ja 4. Kui aga kauba on toonud liitu muu isik kui tegevusloaga SPIMi deklarant ilma käesoleva määruse kohaseid kohustusi täitmata, peaks trahvi summa olema suurem, et see oleks mõjus, proportsionaalne ja hoiatav, võttes arvesse ka asjaolu, et kõnealune isik ei ole kohustatud SPIMi sertifikaate tagastama. Käesoleva määruse kohaste karistuste kehtestamine ei piira selliste karistuste kehtestamist, mida võib liidu või riigisisese õiguse alusel kehtestada muude asjakohaste kohustuste, eelkõige tollireeglistikuga seotud rikkumiste eest.**
- (27) Kuigi ELi HKSi kohaldatakse teatavatele tootmisprotsessidele ja tegevustele, peaks SPIM olema suunatud asjakohase kauba impordile. See nõuab imporditud kaupade selget identifitseerimist nende klassifitseerimise teel vastavalt nõukogu määruses (EMÜ) nr 2658/87¹⁴ sätestatud kombineeritud nomenklatuurile ja nende seostamist seonduva heitkogusega.

¹⁴ Nõukogu 23. juuli 1987. aasta määrus (EMÜ) nr 2658/87 tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta (EÜT L 256, 7.9.1987, lk 1).

- (28) SPIMiga hõlmatud kaup või töödeldud tooted peaksid kajastama ELi HKSigga hõlmatud tegevusi, kuna see süsteem põhineb direktiivi 2003/87/EÜ keskkonnanäesmärgiga seotud kvantitatiivsetel ja kvalitatiivsetel kriteeriumidel ning on liidu kõige terviklikum kasvuhoonegaaside heite reguleerimise süsteem.
- (29) SPIMi kohaldamisala kindlaksmääramine nii, et see kajastaks ELi HKSigga hõlmatud tegevusi, aitaks ka tagada, et imporditud toodete suhtes kohaldatakse korda, mis ei ole ebasoodsam kui see, mida kohaldatakse omamaise päritoluga samasuguste toodete suhtes.
- (30) Kuigi SPIMi lõppeesmärk on hõlmata võimalikult palju tooteid, oleks mõistlik alustada valitud sektoritest, kus on suhteliselt homogeenne kaup ja kus esineb süsinikuheite ülekandumise risk. Liidu sektorid, mida loetakse kasvuhoonegaaside heite ülekandumisest ohustatuks, on loetletud komisjoni delegeeritud otsuses (EL) 2019/708¹⁵.

¹⁵ Komisjoni 15. veebruari 2019. aasta delegeeritud otsus (EL) 2019/708, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ seoses selliste sektorite ja allsektorite kindlaksmääramisega ajavahemikuks 2021–2030, mida peetakse kasvuhoonegaaside heite ülekandumisest ohustatuks (ELT L 120, 8.5.2019, lk 20).

- (31) Kaubad, mis peaksid kuuluma käesoleva määruse kohaldamisalasse, tuleks valida pärast nende asjakohasuse hoolikat analüüsi, pidades silmas kasvuhoonegaaside kumuleeritud heidet ja süsinikuheite ülekandumise riski asjakohastes ELi HKSi sektorites, piirates samal ajal keerukust ja **asjaomaste käitajate** halduskoormust. Eelkõige tuleks valiku puhul võtta arvesse ELi HKSiiga hõlmatud põhimaterjale ja -tooteid eesmärgiga tagada, et liitu **imporditud kasvuhoonegaaside heite mahukate** toodetega **seonduvale heitkogusele kohaldatakse samaväärset süsinikuhinda, mida kohaldatakse** liidu toodetele, ning vähendada süsinikuheite ülekandumise riski. Asjakohased valiku kitsendamise kriteeriumid peaksid olema järgmised: esiteks sektorite olulisus heite seisukohast, nimelt kas sektor on kokkuvõttes üks suurimaid kasvuhoonegaaside heite tekitajaid; teiseks sektori avatus märkimisväärsele süsinikuheite ülekandumise riskile, nagu on määratletud vastavalt direktiivile 2003/87/EÜ; ja kolmandaks vajadus tasakaalustada kasvuhoonegaaside heite mõttes ulatuslikku toodete hõlmatust, piirates samas keerukust ja halduskoormust.
- (32) Esimese kriteeriumi kasutamine võimaldaks loetleda kumuleeritud heite alusel järgmised tööstusvaldkonnad ja -tooted: raud ja teras, rafineerimistehased, tsement, **alumiinium**, orgaanilised põhikemikaalid, **vesinik** ja väetised.

- (33) Teatavaid delegeeritud otsuses (EL) 2019/708 loetletud sektoreid ei tuleks praeguses etapis käesolevas määruses siiski nende eripära tõttu käsitleda.
- (34) Orgaanilised kemikaalid ei peaks kuuluma käesoleva määruse kohaldamisalasse eelkõige tehniliste piirangute tõttu, mis ei võimalda sellise imporditud kaubaga seonduvat heitkogust *käesoleva määruse vastuvõtmise ajal* selgelt kindlaks määrata. Selle kauba puhul on ELi HKSi raames kohaldatav võrdlusalus põhiparameeter, mis ei võimalda üheselt mõistetavalt kindlaks teha, millised heitkogused konkreetsete imporditud kaupadega seonduvad. Orgaaniliste kemikaalide puhul on vaja täpsemaks kindlakstegemiseks rohkem andmeid ja analüüsi.
- (35) Sarnased tehnilised piirangud kehtivad ka rafineerimistehaste toodete suhtes, mille puhul ei ole võimalik kasvuhoonegaaside heidet eri väljundtoodetega ühemõtteliselt seostada. Samal ajal ei ole ELi HKSi asjaomane võrdlusalus otseselt seotud konkreetsete toodetega, nagu bensiin, diislikütus või petrooleum, vaid kogu rafineerimistehase toodanguga.

- (36) Alumiiniumist tooted peaksid kuuluma SPIMi kohaldamisalasse, kuna nende puhul esineb väga suur süsinikuheite ülekandumise risk. Lisaks on nad mitmes tööstuslikus rakenduses terasetoodetega otseses konkurentsisis omaduste tõttu, mis on väga sarnased terasetoodete omadustega.
- (37) *Käesoleva määruse vastuvõtmise ajal on vesiniku import liitu suhteliselt väike. See olukord peaks lähiaastatel siiski märkimisväärselt muutuma, kuna liidu paketiga „Eesmärk 55“ edendatakse taastuvallikatest toodetud vesiniku kasutamist. Tööstuse kui terviku süsinikuheite vähendamisel nõudlus taastuvallikatest toodetud vesiniku järele suureneb, mis toob kaasa integreerimata tootmisprotsessid tootmisahela järgmise etapi toodetes, kus vesinik on lähteaine. Vesiniku lisamine SPIMi kohaldamisalasse on asjakohane viis, et veelgi edendada vesinikuga seotud süsinikuheite vähendamist.*

- (38) SPIMi kohaldamisalasse tuleks lisada *mõningad tooted* ka hoolimata asjaolust, et *nende tootmisprotsessis tekkiv* seonduv heitkogus on väike, kuna nende väljajätmine suurendaks tõenäosust, et terasetoodete lisamisest SPIMi kohaldamisalasse hoitakse kõrvale, nihutades kauplemissstruktuuri järgmise etapi toodete suunas.
- (39) Seevastu ei tuleks käesolevat määrust *esialgu* kohaldada mõningate toodete suhtes, mille tootmisel ei teki olulist heidet, näiteks malmi ja terase jäätmed , *mõned* ferrosulamid ja mõned väetised .
- (40) Elektrienergia import tuleks lisada käesoleva määruse kohaldamisalasse, kuna see sektor tekitab 30 % liidu kasvuhoonegaaside koguheitest. Liidu suuremad kliimaeesmärgid suurendaksid süsinikukulude erinevust elektritootmise vahel liidus ja kolmandates riikides. See erinevus koos edusammudega liidu elektrivõrgu ühendamisel naaberriikide elektrivõrguga suurendaks süsinikuheite ülekandumise riski suurenenud elektriimpordi tõttu, millest märkimisväärse osa toodavad söeküttel töötavad elektrijaamad.

- (41) *Selleks et vältida pädevate riiklike asutuste ja importijate liigset halduskoormust, on asjakohane määrata kindlaks piiratud juhtumid, mille suhtes ei tuleks käesoleva määruse kohaseid kohustusi kohaldada. See de minimis säte ei piira siiski selliste liidu või riigisisese õiguse normide jätkuvat kohaldamist, mis on vajalikud, et tagada käesoleva määruse kohaste kohustuste ning eelkõige tollialaste õigusnormide, sealhulgas pettuste ärahoidmist käsitlevate normide täitmine.*
- (42) Kuna käesoleva määrusega hõlmatud kauba importijad ei peaks täitma oma käesoleva määruse kohaseid kohustusi importimise ajal, tuleks kohaldada eraldi haldusmeetmeid, et tagada kõnealuste kohustuste täitmine hilisemas etapis. Seepärast peaks importijatel olema õigus importida käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvat kaupa alles pärast seda, kui pädev asutus on neile loa andnud.

- (43) *Tolliasutused peaksid lubama kaupa importida ainult tegevusloaga SPIMi deklarandil. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013¹⁶ artiklitega 46 ja 48 on tolliasutustel õigus kaupa kontrollida, sealhulgas seoses tegevusloaga SPIMi deklarandi identifitseerimisega, kaheksakohalise CN-koodiga, imporditud kauba koguse ja päritoluriigiga, deklaratsiooni kuupäeva ja tolliprotseduuriga. Komisjon peaks võtma ühiste riskikriteeriumide ja standardite kehtestamisel kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artikliga 50 arvesse ka SPIMiga seotud riske.*
- (44) *Üleminekuperioodil peaksid tolliasutused teavitama tollideklarante kohustusest esitada teavet, et edendada teabe kogumist ja suurendada teadlikkust vajadusest taotleda asjakohasel juhul tegevusloaga SPIMi deklarandi staatust. Tolliasutused peaksid sellise teabe edastama asjakohasel viisil, et tagada tollideklarantide teavitamine sellisest kohustusest.*

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

- (45) SPIM peaks põhinema deklaratiivsel süsteemil, mille puhul tegevusloaga **SPIMi** deklarant, kes võib esindada rohkem kui üht importijat, esitab igal aastal deklaratsiooni liidu tolliterritooriumile toodud kaubaga seonduva heitkoguse kohta ja tagastab kõnealusele deklareeritud heitkogusele vastava arvu SPIMi sertifikaate. Esimene SPIMi deklaratsioon tuleks esitada 31. maiks 2027 kalendriaasta 2026 kohta.
- (46) Tegevusloaga **SPIMi** deklarandil peaks olema lubatud taotleda tagastatavate SPIMi sertifikaatide arvu vähendamist, et võtta arvesse päritoluriigis deklareeritud seonduva heitkoguse eest **tegelikult** makstud süsinikuhinda.
- (47) Deklareeritud seonduvat heitkogust peaks tõendama isik, kelle on akrediteerinud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 765/2008¹⁷ artikli 4 lõike 1 või komisjoni rakendusmääruse (EL) 2018/2067¹⁸ kohaselt määratud riiklik akrediteerimisasutus.

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise nõuded ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).

¹⁸ Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/2067, milles käsitletakse andmete tõendamist ja tõendajate akrediteerimist vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2003/87/EÜ (ELT L 334, 31.12.2018, lk 94).

- (48) SPIM peaks võimaldama kolmandate riikide tootmiskäitiste käitajatel registreerida end **SPIMi registris** ja teha andmed kauba tootmisel tekkinud tõendatud seonduva heitkoguse kohta tegevusloaga **SPIMi** deklarantidele kättesaadavaks. Käitajal peaks olema võimalik otsustada, et tema nime, aadressi ja kontaktandmeid ei tehta **SPIMi registris** üldsusele kättesaadavaks.
- (49) SPIMi sertifikaadid peaksid erinema ELi HKSi ühikutest, mille oluline tunnus on igapäevane enampakkumine. Vajadus kehtestada SPIMi sertifikaatidele selge hind muudaks igapäevase avaldamise käitajate jaoks ülemäära koormavaks ja segadust tekitavaks, kuna igapäevased hinnad võivad olla avaldamisel juba aegunud. Seega kajastaks iganädalane SPIMi hindade avaldamine **vabasse ringlusse lubatud** ELi HKSi ühikute hinnasuundumust täpsemalt ja aitaks saavutada sama kliimaeesmärki. Seepärast tuleks SPIMi sertifikaatide hinna arvutamise aluseks võtta pikem ajavahemik (nädal) kui ELi HKSi ga kehtestatud ajavahemik (päev). Komisjonile tuleks teha ülesandeks kõnealune keskmine hind arvutada ja avaldada.

- (50) Selleks et võimaldada tegevusloaga **SPIMi** deklarantidel paindlikult täita oma käesoleva määruse kohaseid kohustusi ja saada kasu ELi HKSi ühikute hinna kõikumisest, peaksid SPIMi sertifikaadid kehtima alates nende ostmise kuupäevast **piiratud aja**. Tegevusloaga **SPIMi** deklarandil peaks olema lubatud müüa osa üleliigselt ostetud sertifikaatidest edasi. SPIMi sertifikaatide tagastamiseks peaks tegevusloaga **SPIMi** deklarant aasta jooksul koguma sellise nõutava arvu sertifikaate, mis vastab künnisele iga kvartali lõpus.
- (51) Elektrienergia kui toote füüsikalised omadused õigustavad võrreldes muude toodetega SPIMis veidi teistsugust ülesehitust. Vaikeväärtusi tuleks kasutada **selgelt kindlaksmääratud tingimustel** ja tegevusloaga **SPIMi** deklarantidel peaks olema võimalik taotleda oma käesoleva määruse kohaste kohustuste arvutamist tegeliku heitkoguse põhjal. Elektrikaubandus erineb muude toodetega kauplemisest eelkõige seetõttu, et sellega kaubeldakse omavahel ühendatud elektrivõrkude kaudu, kasutades elektribörse ja konkreetseid kauplemisvorme. Turgude liitmine on üksikasjalikult reguleeritud elektrikaubanduse vorm, mis võimaldab liita ostu- ja müügipakkumisi kogu liidus.

- (52) Selleks et hoida ära kõrvalehoidmise riski ning parandada elektrienergia impordist ja selle kaubas kasutamisest tuleneva tegeliku CO₂ heitkoguse jälgitavust, peaks tegeliku heitkoguse arvutamine olema lubatud üksnes teatavate rangete tingimuste alusel. Eelkõige peaks olema vaja näidata, et määratud ülekandevõimsus on kindlalt registreeritud ning et on olemas otsene lepinguline suhe ostja ja taastuvelektrienergia tootja vahel või ostja ja sellise elektrienergia tootja vahel, kelle heitkogus on vaikeväärtusest väiksem.
- (53) ***Süsinikuheite ülekandumise riski vähendamiseks peaks komisjon võtma meetmeid, et tegeleda kõrvalehoidmise küsimusega. Komisjon peaks hindama sellise kõrvalehoidmise riski kõigis sektorites, mille suhtes käesolevat määrust kohaldatakse.***
- (54) Nõukogu otsusega 2006/500/EÜ¹⁹ sõlmitud energiaühenduse asutamislepingu osalised ning põhjalikke ja laiaulatuslikke vabakaubanduspiirkondi hõlmavate assotsieerimislepingute osalised peavad järgima süsinikuheite vähendamise protsesse, mille tulemuseks peaks lõpuks olema ELi HKSigas sarnase või võrdväärse süsiniku hinnastamise korra vastuvõtmine või nende osalemine ELi HKSi.

¹⁹ Nõukogu 29. mai 2006. aasta otsus 2006/500/EÜ energiaühenduse lepingu sõlmimise kohta Euroopa Ühenduse poolt (ELT L 198, 20.7.2006, lk 15).

- (55) Kolmandate riikide integreerimine liidu elektriturule on nende riikide jaoks oluline tegur, et kiirendada üleminekut suure taastuvenergia osakaaluga energiasüsteemidele. Komisjoni määruses (EL) 2015/1222²⁰ sätestatud elektriturgude liitmine võimaldab kolmandatel riikidel paremini integreerida taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrit elektriturule, vahetada sellist elektrit tõhusalt laiemas piirkonnas, tasakaalustada pakkumist ja nõudlust liidu suurema turuga ning vähendada oma elektritootmise CO₂-heite mahukust. Kolmandate riikide integreerimine liidu elektriturule aitab samuti kaasa elektrienergiaga varustamise kindlusele nendes riikides ja naaberliikmesriikides.
- (56) Kui kolmandate riikide elektriturud on turgude liitmise kaudu liidu elektrituruga tihedalt ühendatud, tuleks leida tehnilised lahendused, et tagada SPIMi kohaldamine nendest riikidest liidu tolliterritooriumile eksporditava elektrienergia suhtes. Kui tehnilisi lahendusi ei ole võimalik leida, peaks kolmandatel riikidel, kelle turud on liidetud liidu turuga, olema võimalik kasutada SPIMist ajaliselt piiratud vabastust kuni 2030. aastani üksnes seoses elektrienergia ekspordiga, kui teatavad tingimused on täidetud. Samas peaksid kõnealused kolmandad riigid välja töötama töökava ja võtma kohustuse rakendada süsiniku hinnastamise meetet, millega nähakse ette ELi HKSi hinnaga samaväärne hind, ning võtma kohustuse saavutada *hiljemalt* 2050. aastaks süsinikuneutraalsus, ■ samuti ■ viima keskkonna, kliima, konkurentsi ja energeetika valdkonnas oma õigusaktid kooskõlla liidu õigusaktidega. Selline vabastus tuleks tühistada, kui on põhjust arvata, et asjaomane riik ei täida oma kohustusi, või kui ta ei ole 2030. aastaks vastu võtnud ELi HKSigagi samaväärset heitkogustega kauplemise süsteemi.

²⁰ Komisjoni 24. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1222, millega kehtestatakse võimsuse jaotamise ja ülekoormuse juhtimise suunised (ELT L 197, 25.7.2015, lk 24).

- (57) *Üleminekusätteid* tuleks kohaldada *piiratud aja jooksul*. Selleks tuleks kohaldada SPIMi ilma finantskohandusteta, et hõlbustada selle sujuvat kasutuselevõttu ja vähendada seeläbi kaubandust kahjustava mõju riski. *Importijad* peaksid esitama kord kvartalis andmed *kalendriaasta eelmises kvartalis* imporditud kaubaga seonduva heitkoguse kohta, tuues üksikasjalikult välja otsese ja kaudse heite ning välisriigis *tegelikult* makstud süsiniku hinna. Viimane SPIMi aruanne, mis tuleb esitada 2025. aasta viimase kvartali kohta, tuleks esitada 31. jaanuariks 2026.
- (58) SPIMi nõuetekohase toimimise hõlbustamiseks ja tagamiseks peaks komisjon toetama pädevaid asutusi nende käesoleva määruse kohaste ülesannete ja kohustuste täitmisel. *Komisjon peaks koordineerima, andma välja suuniseid ja toetama parimate tavade vahetamist.*

- (59) *Selleks et kohaldada käesolevat määrust kulutõhusalt, peaks komisjon haldama SPIMi registrit, mis sisaldab andmeid kolmandates riikides asuvate tegevusloaga SPIMi deklarantide, käitajate ja käitiste kohta.*
- (60) *SPIMi sertifikaatide müügiks ja tagasiostmiseks tuleks luua ühine keskne platvorm. Tehingute jälgimiseks ühisel kesksel platvormil peaks komisjon hõlbustama teabevahetust ja koostööd pädevate asutuste vahel ning nende asutuste ja komisjoni vahel. Lisaks tuleks luua kiire teabevahetus ühise keskse platvormi ja SPIMi registri vahel.*
- (61) *Selleks et aidata kaasa käesoleva määruse tõhusale kohaldamisele, peaks komisjon tegema vastavalt riskipõhiseid kontrolle ja järelkontrolle SPIMi deklaratsioonide sisu osas.*

- (62) *Et käesoleva määruse ühetaolist kohaldamist veelgi enam hõlbustada, peaks komisjon tegema pädevatele asutustele esialgse teabena kättesaadavaks oma arvutused tagastatavate SPIMi sertifikaatide kohta, tuginedes SPIMi deklaratsioonide järelkontrollile. Selline esialgne teave tuleks esitada üksnes teavituslikul eesmärgil ja ilma et see piiraks pädeva asutuse tehtavat lõplikku arvutust. Eelkõige ei tohiks olla võimalik esitada komisjoni esitatud esialgse teabe peale kaebust või võtta selle suhtes muid heastamismeetmeid.*
- (63) *Liikmesriikidel peaks samuti olema võimalik teha SPIMi üksikdeklaratsioonide järelkontrolli, et tagada õigusnormide täitmist. SPIMi üksikdeklaratsioonide järelkontrolli tulemusi tuleks jagada komisjoniga. Tulemused tuleks teha SPIMi registris kättesaadavaks ka teistele pädevatele asutustele.*
- (64) *Liikmesriigid peaksid vastutama käesoleva määruse kohaldamisest saadava tulu nõuetekohase kindlakstegemise ja kogumise eest.*

- (65) Komisjon peaks hindama käesoleva määruse kohaldamist **korrapäraselt** ning esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. **Aruannetes** tuleks eelkõige keskenduda võimalustele kliimameetmeid tõhustada, et saavutada **hiljemalt** 2050. aastaks kliimaneutraalse liidu eesmärk. Komisjon peaks selle **aruandluse** osana **■** koguma vajalikku teavet, **et laiendada käesoleva määruse** kohaldamisala **nii kiiresti kui võimalik II lisas loetletud kaupadega** seonduvale kaudsele heitkogusele. Komisjon peaks koguma seda teavet ka muude kaupade ja teenuste kohta, mille puhul **võib** esineda süsinikuheite ülekandumise risk, **näiteks tootmisahela järgmise etapi tooted**, ning töötama välja komisjoni soovitus 2013/179/EL²¹ sätestatud keskkonnajalajälje leidmise meetodite põhjal seonduva heitkoguse arvutamise meetodid. **Aruanded peaksid sisaldama ka hinnangut SPIMi mõju kohta süsinikuheite ülekandumisele, sealhulgas seoses ekspordiga, samuti selle majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse mõju kohta kogu liidus, võttes arvesse ka liidu tolliterritooriumi osaks olevate äärepoolseimate piirkondade, millele on osutatud ELi toimimise lepingu artiklis 349, ja saareriikide eripärasid ja piiranguid.**

²¹ Komisjoni 9. aprilli 2013. aasta soovitus 2013/179/EL toodete ja organisatsioonide olulusringi keskkonnatoime mõõtmise ja teatavakstegemise ühtsete meetodite kasutamise kohta (ELT L 124, 4.5.2013, lk 1).

- (66) *Komisjon peaks jälgima ja käsitlema käesoleva määruse täitmisest kõrvalehoidmise tavasid, sealhulgas juhul, kui käitajad saavad oma kaupa vähesel määral muuta ilma selle põhiomadusi muutmata või saadetisi kunstlikult osadeks jagada, et hoida kõrvale käesoleva määruse kohaste kohustuste täitmisest. Samuti tuleks jälgida olukordi, kus kaup saadetakse kolmandasse riiki või piirkonda enne selle importi liidu turule, et hoida kõrvale käesoleva määruse kohaste kohustuste täitmisest, või kui kolmandates riikides asuvad käitajad ekspordivad vähem kasvuhoonegaaside heite mahukaid tooteid liitu ja hoiavad kasvuhoonegaaside heite mahukamad tooted teiste turgude jaoks, või kui eksportijad või tootjad korraldavad ümber oma müügi- ja tootmisviise või -kanaleid või muud liiki kahesed tootmis- ja müügitavad, et hoida kõrvale käesoleva määruse kohaste kohustuste täitmisest.*
- (67) *Järgides täielikult käesolevas määruses sätestatud põhimõtteid, peaks käesoleva määruse kohaldamisala laiendamisega seotud töö eesmärk olema hõlmata 2030. aastaks kõik direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse kuuluvad sektorid. Seepärast peaks komisjon käesoleva määruse kohaldamise läbivaatamisel ja hindamisel säilitama viite sellele ajakavale ning pidama esmatähtsaks lisada käesoleva määruse kohaldamisalasse kasvuhoonegaaside heitkoguse, mis seondub kaubaga, mis on süsinikuheite ülekandumisest kõige rohkem mõjutatud ja mis on kõige süsinikumahukam, ning tootmisahela järgmise etapi toodetega, mis sisaldavad märkimisväärset osa vähemalt üht käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvat kaupa. Kui komisjon ei esita seadusandlikku ettepanekut laiendada 2030. aastaks käesoleva määruse kohaldamisala kõnealusel viisil, peaks ta teavitama Euroopa Parlamenti ja nõukogu selle põhjustest ning võtma vajalikke meetmeid, et saavutada eesmärk hõlmata võimalikult kiiresti kõik direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse kuuluvad sektorid.*

- (68) *Komisjon peaks samuti esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta kahe aasta jooksul pärast üleminekuperioodi lõppu ja seejärel iga kahe aasta tagant. Aruannete esitamise ajakavas tuleks järgida direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10 lõikes 5 esitatud süsinikuturu toimimise ajakava. Aruanded peaksid sisaldama hinnangut SPIMi mõju kohta.*
- (69) *Et ettenägematute, erandlike ja provotseerimata asjaolude korral, millel on hävitavad tagajärjed ühe või mitme sellise kolmanda riigi majandus- ja tööstustaristule, mille suhtes SPIMi kohaldatakse, saaks kiiresti ja tõhusalt tegutseda, peaks komisjon kohasel juhul esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse muutmiseks seadusandliku ettepaneku. Seadusandlikus ettepanekus tuleks sätestada meetmed, mis on kolmanda riigi või kolmandate riikide olukorda arvestades kõige asjakohasemad, kuid käesoleva määruse eesmärgid peaksid jääma kehtima. Need meetmed peaksid olema ajaliselt piiratud.*
- (70) Tuleks jätkata dialoogi kolmandate riikidega ning luua tuleks võimalused koostööks ja lahendusteks, mis võiksid olla aluseks konkreetsetele valikutele, mis tehakse SPIMi ülesehituse üksikasjade kohta selle rakendamise ajal, eelkõige üleminekuperioodil.

- (71) Komisjon peaks püüdma erapooletult ja kooskõlas liidu rahvusvaheliste kohustustega teha koostööd kolmandate riikidega, kelle liitu suunduvat eksporti käesolev määrus mõjutab, et uurida võimalust dialoogiks ja koostööks seoses SPIMi konkreetsete elementide rakendamisega. Komisjon peaks uurima ka võimalust selliste lepingute sõlmimiseks, milles võetakse arvesse kolmandate riikide süsinikuheite hinnastamise viise. ***Liit peaks sel eesmärgil andma tehnilist abi arenguriikidele ja ÜRO poolt kindlaks määratud vähim arenenud riikidele.***
- (72) ***SPIMi loomine nõuab kahepoolse, mitmepoolse ja rahvusvahelise koostöö arendamist kolmandate riikidega. Selleks tuleks luua selliste riikide foorum (nn kliimaklubi), kus on kasutusel süsinikuheite hinnastamise meetmed või muud võrreldavad meetmed, et edendada kaugelevaatava kliimapolitiika rakendamist kõigis riikides ja sillutada teed ülemaailmsele süsinikuheite hinnastamise raamistikule. Kliimaklubi peaks olema avatud, vabatahtlik ja mittevälistav ning suunatud eelkõige suurte kliimaeesmärkide saavutamisele kooskõlas Pariisi kokkuleppega. Kliimaklubi võiks tegutseda mitmepoolse rahvusvahelise organisatsiooni egiidi all ning peaks hõlbustama heite vähendamisele kaasaaitavate meetmete võrdlemist ja kohasel juhul nende koordineerimist. Kliimaklubi peaks aitama kaasa ka kliimameetmete võrreldavusele, tagades oma liikmete seas kvaliteetse kliimaalase seire, aruandluse ja kontrolli ning vahendid liidu ja tema kaubanduspartnerite kaasamiseks ja nendevahelise läbipaistvuse tagamiseks.***

- (73) *Selleks et veelgi toetada Pariisi kokkuleppe eesmärkide saavutamist kolmandates riikides, on soovitatav, et liit jätkaks liidu eelarvest rahalise toetuse andmist kliimamuutuste leevendamiseks ja nendega kohanemiseks vähim arenenud riikides, sealhulgas nende riikide pingutustele töötleva tööstuse süsinikuheite vähendamiseks ja ümberkujundamiseks. See liidu toetus peaks aitama ka hõlbustada asjakohaste tööstusharude kohanemist käesolevast määrusest tulenevate uute regulatiivsete nõuetega.*
- (74) Kuna SPIMi eesmärk on soodustada puhtamat *tootmist*, on liit *võtnud kohustuse* teha koostööd madala ja keskmise sissetulekuga kolmandate riikidega *ja neid toetada*, et vähendada nende töötleva tööstuse süsinikuheidet *Euroopa roheleppe välismõõtmel osana ja kooskõlas Pariisi kokkuleppega*. Liit peaks *jätkama nende riikide, eelkõige vähim arenenud riikide toetamist liidu eelarvest*, et *aidata tagada* nende kohanemine käesoleva määruse kohaste kohustustega. *Samuti peaks liit jätkuvalt toetama mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäära ning kliimameetmete rahvusvaheliseks rahastamiseks antava liidu rahalise toetuse piires kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist nendes riikides, sealhulgas nende pingutusi töötleva tööstuse süsinikuheite vähendamiseks ja ümberkujundamiseks. Liit töötab selle nimel, et võtta kasutusele uus omavahend, mis põhineb SPIMi sertifikaatide müügist saadaval tulul.*

- (75) Käesolev määrus ei piira Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruste (EL) 2016/679²² ja (EL) 2018/1725²³ kohaldamist.
- (76) Tõhususe huvides tuleks *käesoleva määruse suhtes* kohaldada *mutatis mutandis* nõukogu määrust (EÜ) nr 515/97²⁴.

²² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

²⁴ Nõukogu 13. märtsi 1997. aasta määrus (EÜ) nr 515/97 liikmesriikide haldusasutuste vastastikusest abist ning haldusasutuste ja komisjoni vahelisest koostööst tolli- ja põllumajandusküsimusi käsitlevate õigusaktide nõutava kohaldamise tagamiseks (EÜT L 82, 22.3.1997, lk 1).

(77) Käesoleva määruse teatavate mitteolemuslike osade täiendamiseks või muutmiseks peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte seoses järgmisega:

- käesoleva määruse täiendamiseks, kehtestades nõuded ja menetlused kolmandatele riikidele või territooriumidele, mis on III lisa punktis 2 esitatud loetelust välja jäetud, et tagada käesoleva määruse kohaldamine nendes riikides või nendel territooriumidel seoses elektrienergiaga;
- III lisa punktis 1 või 2 loetletud kolmandate riikide ja territooriumide loetelu muutmiseks, kas lisades need riigid või territooriumid kõnealusesse loetellu, et jätta tulevaste lepingute korral SPIMist välja kolmandad riigid või territooriumid, mis on ELi HKSi täielikult integreeritud või seotud, või jättes loetelust kolmandad riigid või territooriumid välja ja kohaldades sellega nende suhtes SPIMi, kui nad tegelikult ei nõua liitu eksporditavatelt kaupadelt ELi HKSi hinna tasumist;
- käesoleva määruse täiendamiseks, täpsustades tõendajate akrediteerimise, akrediteeritud tõendajate kontrollimise ja järelevalve, akrediteerimise kehtetuks tunnistamise ning akrediteerimisasutuste vastastikuse tunnustamise ja hindamise tingimusi;
- käesoleva määruse täiendamiseks, määrates täpsemalt kindlaks SPIMi sertifikaatide müügi ja tagasiostmise ajastamise, haldamise ja muud aspektid; ning
- I lisas esitatud kaupade loetelu muutmiseks, lisades teatavatel asjaoludel kaubad, mida on vähesel määral muudetud, et tugevdada kõrvalehoidmise vastaseid meetmeid.

On eriti oluline, et komisjon korraldaks oma ettevalmistava töö käigus asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid toimuksid kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes²⁵ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

²⁵ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

- (78) *Sellised konsultatsioonid peaksid toimuma läbipaistval viisil ja need võivad hõlmata eelnevat konsulteerimist selliste sidusrühmadega nagu pädevad asutused, ettevõtjad (sealhulgas VKEd), sotsiaalpartnerid, näiteks ametiühingud, kodanikuühiskonna organisatsioonid ja keskkonnaorganisatsioonid.*
- (79) Selleks et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused. Neid volitusi tuleks *teostada* kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011²⁶.
- (80) Liidu finantshuve tuleks kogu kulutsükli vältel kaitsta proportsionaalsete meetmetega, mis hõlmavad õigusnormide rikkumise ärahoidmist, avastamist ja uurimist, saamata jäänud, alusetult makstud või ebaõigesti kasutatud summade sissenõudmist ning vajaduse korral haldus- ja rahalisi karistusi. *SPIMi aluseks peaksid seetõttu olema asjakohased ja tõhusad meetmed, et hoida ära tulu saamata jäämist.*

²⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (81) Kuna käesoleva määruse eesmärged, nimelt hoida ära süsinikuheite ülekandumise riski ja vähendada seeläbi ülemaailmset süsinikuheidet, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid nende ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (82) Et käesoleva määruse kohased delegeeritud õigusaktid ja rakendusaktid oleks võimalik õigel ajal vastu võtta, peaks käesolev määrus jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk
Reguleerimisese, kohaldamisala ja mõisted

Artikkel 1
Reguleerimisese

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse süsiniku piirimeede (edaspidi „SPIM“) I lisas **loetletud** kaupadega seonduva kasvuhoonegaaside heitkoguse käsitlemiseks nende kaupade importimisel liidu tolliterritooriumile, **et vähendada süsinikuheite ülekandumise riski, vähendades nii ülemaailmset süsinikuheidet ja toetades Pariisi kokkuleppe eesmärke ning ühtlasi luues stiimuleid, et kolmandates riikides tegutsevad käitajad oma heidet vähendaksid.**
2. SPIM täiendab direktiiviga 2003/87/EÜ loodud ELi heitkogustega kauplemise süsteemi (ELi HKS), kohaldades samaväärseid reegleid **käesoleva määruse** artiklis 2 osutatud kaupade liidu tolliterritooriumile importimise suhtes.
3. SPIM luuakse **selleks, et asendada** direktiivi 2003/87/EÜ alusel süsinikuheite ülekandumise riski vältimiseks loodud mehhanismid, **kajastades seda, mil määral eraldatakse ELi HKSi tasuta ühikuid** vastavalt kõnealuse direktiivi artiklile 10a.

Artikkel 2
Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse I lisas loetletud, kolmandatest riikidest pärit kaupade suhtes, kui need kaubad või töödeldud tooted, mis on nendest kaupadest määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 256 osutatud seestöötlemissprotseduuri tulemusena saadud, imporditakse liidu tolliterritooriumile.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse selle I lisas *loetletud, kolmandatest riikidest pärit kaupade suhtes*, kui need *kaubad või töödeldud tooted, mis on nendest kaupadest Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 256 osutatud seestöötlemissprotseduuri tulemusena saadud, viiakse tehissaartele, paiksetele või ujuvatele rajatistele või muudele rajatistele, mis asuvad liikmesriigi mandrilaval või majandusvööndis, mis piirneb liidu tolliterritooriumiga.*

Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse sellistele kaupadele SPIMi kohaldamise üksikasjalikud tingimused, eelkõige mis puudutavad selliseid mõisteid nagu „samaväärsed liidu tolliterritooriumile importimisel ja vabasse ringlusse lubamisel“, selliste kaupade SPIMi deklaratsiooni esitamise menetlust ja tolliasutuste tehtavat kontrolli. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas käesoleva määruse artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

3. *Erandina lõigetest 1 ja 2 ei kohaldata käesolevat määrust järgmise suhtes:*
- a) *käesoleva määruse I lisas loetletud kaubad, mida imporditakse liidu tolliterritooriumile, tingimusel et sellise kauba tegelik väärtus ei ületa saadetise kohta nõukogu määruse (EÜ) nr 1186/2009²⁷ artiklis 23 osutatud väikese väärtusega kauba jaoks kindlaks määratud väärtust;*
 - b) *kolmandast riigist saabuvate reisijate isiklikus pagasis sisalduv kaup, tingimusel et sellise kauba tegelik väärtus ei ületa määruse (EÜ) nr 1186/2009 artiklis 23 osutatud väikese väärtusega kauba jaoks kindlaks määratud väärtust;*
 - c) *kaup, mida veetakse või kasutatakse seoses sõjalise tegevusega vastavalt komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2015/2446²⁸ artikli 1 punktile 49.*
4. Erandina lõigetest 1 ja 2 ei kohaldata käesolevat määrust III lisa punktis 1 loetletud kolmandatest riikidest ega territooriumidelt pärit kaupade suhtes.
5. Imporditud kaubad loetakse kolmandatest riikidest pärinevateks vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 59 osutatud mittesooduspäritolu reeglitele.

²⁷ Nõukogu 16. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1186/2009, millega kehtestatakse ühenduse tollimaksumabastuse süsteem (ELT L 324, 10.12.2009, lk 23).

²⁸ Komisjoni 28. juuli 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/2446, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 952/2013 seoses liidu tolliseadustiku teatavaid sätteid täpsustavate üksikasjalike eeskirjadega (ELT L 343, 29.12.2015, lk 1).

6. Kolmandad riigid ja territooriumid loetletakse III lisa punktis 1, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:
- a) kõnealuse kolmanda riigi või territooriumi suhtes kohaldatakse ELi HKSi või on kõnealuse kolmanda riigi või territooriumi ja liidu vahel sõlmitud leping, mille kohaselt on ELi HKS selle kolmanda riigi või territooriumi heitkogustega kauplemise süsteemiga täielikult ühendatud;
 - b) *süsinikuhind*, mida makstakse riigis, kust kaubad pärinevad, nõutakse *nende kaupadega seonduva kasvuhoonegaaside heitkoguse eest* tegelikult sisse, ilma et tehtaks muid soodustusi peale nende, mida kohaldatakse ka ELi HKSi.

I

7. Kui kolmandal riigil või territooriumil on elektrienergiaturg, mis on turgude liitmise teel integreeritud liidu elektrienergia siseturuga, ning kõnealusest kolmandast riigist või kolmandalt territooriumilt liidu tolliterritooriumile imporditava elektrienergia suhtes SPIMi kohaldamiseks *puudub tehniline lahendus*, vabastatakse kõnealusest riigist või kõnealuselt territooriumilt imporditav elektrienergia SPIMi kohaldamisest, kui komisjoni hinnangul on *vastavalt lõikele 8* täidetud kõik järgmised tingimused:
- a) kolmas riik või territoorium on sõlminud liiduga lepingu, milles sätestatakse kohustus kohaldada elektrienergia valdkonnas liidu õigust, sealhulgas taastuvate energiaallikate arendamist käsitlevaid õigusakte, ning muid energia-, keskkonna- ja konkurentsireegleid;
 - b) kõnealuse kolmanda riigi või territooriumi enda *õigusaktidega* rakendatakse liidu elektrienergiaturgu käsitlevate õigusaktide peamisi sätteid, sealhulgas taastuvate energiaallikate arendamist ja elektrienergiaturgude ühendamist käsitlevaid sätteid;
 - c) kolmas riik või territoorium on esitanud komisjonile tegevuskava, mis sisaldab punktides d ja e sätestatud tingimuste täitmiseks vajalike meetmete vastuvõtmise ajakava;

- d) kolmas riik või territoorium on võtnud kohustuse saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus ning, kui see on kohaldatav, on sellega seoses ametlikult sõnastanud ja Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsile edastanud sajandi keskpaigani ulatuva, see tähendab pikaajalise vähese kasvuhoonegaaside heitega arengu strateegia, mis on kliimaneutraalsuseesmärgiga kooskõlas, ning on seda kohustust oma riigisisestes õigusaktides rakendanud;
- e) kolmas riik või territoorium on punktis c osutatud tegevuskava rakendamisel tõendanud *tähtaegadest kinnipidamist ja* teinud kõnealuse tegevuskava alusel kliimameetmete valdkonna riigisiseste õigusaktide liidu õigusega vastavusse viimisel märkimisväärsed edusamme, sealhulgas selleks, et hakata süsinikuheidet vähemalt elektrienergia tootmisel hinnastama liiduga samaväärsel tasemel; ELi HKSigma samaväärse hinnaga heitkogustega kauplemise süsteemi rakendamine elektri puhul viiakse lõpule 1. jaanuariks 2030;
- f) kolmas riik või territoorium on kehtestanud *mõjusa süsteemi*, et hoida ära elektrienergia kaudne import liitu muudest kolmandatest riikidest või territooriumidelt, kes punktides a–e sätestatud tingimusi ei täida.

8. Kolmas riik või territoorium, mis vastab kõigile lõikes 7 sätestatud tingimustele, loetletakse III lisa punktis 2 ja ta esitab nende tingimuste täitmise kohta esimese aruande 1. juuliks 2025 ja teise **31. detsembriks 2027**. Komisjon hindab 31. detsembriks 2025 ja **1. juuliks 2028** eelkõige lõike 7 punkti c kohase tegevuskava ning kolmandalt riigilt või territooriumilt saadud aruannete alusel, kas kõnealune kolmas riik või territoorium täidab jätkuvalt lõikes 7 sätestatud tingimusi.
9. III lisa punktis 2 loetletud kolmas riik või territoorium jäetakse loetelust välja, kui on täidetud üks või enam järgmistest tingimustest:
- a) kui komisjonil on põhjust arvata, et kolmas riik või territoorium ei ole mõne lõikes 7 sätestatud tingimuse täitmiseks piisavaid edusamme teinud, või kui kolmas riik või territoorium on võtnud meetmeid, mis ei ole liidu kliima- ja keskkonnavaldkes õigusaktides sätestatud eesmärkidega kooskõlas;
 - b) kui kolmas riik või territoorium on võtnud meetmeid, mis on tema süsinikuheite vähendamise eesmärkidega vastuolus, näiteks riikliku toetuse andmine sellise uue tootmisvõimsuse loomiseks, mis tekitab rohkem kui 550 **grammi** fossiilkütusest pärinevat süsinikdioksiidi (edaspidi „CO₂“) ühe **kilovatt-tunni** elektrienergia kohta;
 - c) *kui komisjonil on tõendeid selle kohta, et liitu elektrienergia suuremas koguses eksportimise tõttu on selle kolmanda riigi või territooriumi elektritootmisest tulenev heide elektri kilovatt-tunni kohta võrreldes 2026. aasta 1. jaanuariga vähemalt 5 % suurem.*

10. **Käesoleva määruse täiendamiseks** on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 28 vastu delegeeritud õigusakte, kehtestades nõuded ja menetlused kolmandatele riikidele või territooriumidele, mis on III lisa punktis 2 esitatud loetelust välja jäetud, et tagada elektrienergia puhul käesoleva määruse kohaldamine nendele kolmandatele riikidele ja territooriumidele. Kui sellistel juhtudel ei ole turgude liitmine käesoleva määruse kohaldamisega kooskõlas, võib komisjon otsustada jätta kõnealused kolmandad riigid või territooriumid liidu turgude liitmisest välja ning nõuda võimsuse otsest jaotamist liidu ja kõnealuste kolmandate riikide või territooriumide piiril, et SPIMi saaks kohaldada.
11. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 28 vastu delegeeritud õigusakte III lisa punktides 1 ja 2 loetletud **kolmandate riikide või territooriumide** loetelude muutmiseks, **lisades või välja jättes kolmanda riigi või territooriumi**, sõltuvalt sellest, kas käesoleva artikli lõigetes 6, 7 või 9 sätestatud tingimused on **kolmanda riigi või territooriumi puhul** täidetud.
12. Liit võib sõlmida kolmandate riikide ja territooriumidega lepinguid, et võtta artikli 9 kohaldamisel arvesse **selliste** riikide või territooriumide süsinikuheite hinnastamise viise.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „kaup“ või „kaubad“ – *I* lisa loetletud kaupade hulka kuuluv kaup;
- 2) „kasvuhoonegaasid“ – I lisa kohaselt iga kõnealuses lisa loetletud kaubaliigi tootmisega seotud kasvuhoonegaasid;
- 3) „heide“ – kauba tootmisel tekkivate kasvuhoonegaaside heide atmosfääri;
- 4) „import“ – vabasse ringlusse lubamine, nagu see on sätestatud määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 201;
- 5) „ELi HKS“ – ELi heitkogustega kauplemise süsteem direktiivi 2003/87/EÜ I lisa loetletud tegevusaladel, välja arvatud lennutegevus;

- 6) *„liidu tolliterritoorium“ – määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 4 määratletud territoorium;*
- 7) „kolmas riik” – väljaspool liidu tolliterritooriumi asuv riik või territoorium;
- 8) „mandrilava” – Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni artiklis 76 määratletud mandrilava;
- 9) „majandusvöönd” – Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsiooni artiklis 55 määratletud majandusvöönd, mille liikmesriik on selle konventsiooni kohaselt kuulutanud majandusvööndiks;
- 10) *„tegelik väärtus” – kaubanduslikku laadi kauba tegelik väärtus, nagu on määratletud delegeeritud määruse (EL) 2015/2446 artikli 1 punktis 48;*

- 11) „turgude liitmine“ – ülekandevõimsuse jaotamine liidu süsteemi kaudu, mis üheaegselt sobitab korraldusi ja jaotab piirkonnaülest võimsust, nagu on sätestatud määruses (EL) 2015/1222;
- 12) „võimsuse otsene jaotamine“ – elektrienergiaga kauplemisest eraldatud piiriülese ülekandevõimsuse jaotamine;
- 13) „pädev asutus“ – artikli 11 kohaselt liikmesriigi määratud asutus;
- 14) „tolliasutus“ – liikmesriikide tolliasutused, nagu on määratletud määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 1;
- 15) „**importija**“ – isik, kes esitab **kauba** vabasse ringlusse lubamiseks tollideklaratsiooni enda nimel **ja enda eest**, või **kui tollideklaratsiooni esitab vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artiklile 18 kaudne tolliesindaja**, siis isik, kelle **eest** selline deklaratsioon esitatakse ■ ;

- 16) *„tollideklarant“ – määruse (EL) nr 952/2013 artikli 5 punktis 15 määratletud deklarant, kes esitab kauba vabasse ringlusse lubamiseks tollideklaratsiooni enda nimel, või isik, kelle nimel selline deklaratsioon esitatakse;*
- 17) *„tegevusloaga SPIMi deklarant“ – isik, kellele pädev asutus on kooskõlas artikliga 17 andnud tegevusloa;*
- 18) *„isik“ – füüsiline isik, juriidiline isik ja isikute ühendus, mis ei ole juriidiline isik, kuid mis saab liidu või riigisisese õiguse kohaselt teha õigustoiminguid;*
- 19) *„liikmesriigis asuma“ –*
- a) füüsilise isiku puhul isik, kelle elukoht on liikmesriigis;*
 - b) juriidilise isiku ja isikute ühenduse puhul isik või ühendus, kelle registrijärgne asukoht, peakorter või püsiv tegevuskoht asub liikmesriigis;*

- 20) „ettevõtjate registreerimise ja identifitseerimise number“ (EORI-number) – tolliasutuses registreerumisel tolliasutuse määratud number vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artiklile 9;
- 21) „otseheide“ – kaupade tootmisprotsessis tekkiv heide, sealhulgas tootmisprotsessis tarbitud kütte- ja jahutusenergia tootmisel tekkiv heide, olenemata kütte- või jahutuseenergia tootmise asukohast;
- 22) „seonduv heitkogus“ – kauba tootmisel tekkiv otseheide ja tootmisprotsessis tarbitava elektrienergia tootmisel tekkinud kaudne heide, mis arvutatakse vastavalt IV lisas sätestatud meetoditele ja mida on täpsustatud artikli 7 lõike 7 kohaselt vastu võetud rakendusaktides;
- 23) „CO₂ ekvivalenttonn“ – üks tonn CO₂ või mõne teise I lisas loetletud kasvuhoonegaaside hulka kuuluva kasvuhoonegaasi kogus, mille globaalse soojendamise potentsiaal on samaväärne;

- 24) „SPIMi sertifikaat“ – elektrooniline sertifikaat, mis vastab kaubaga seonduva heitkoguse ühele CO₂ ekvivalenttonnile;
- 25) „tagastamine“ – SPIMi sertifikaatide tasaarveldamine imporditud kaubaga seonduva heitkogusega, mis deklareeriti, ***või imporditud kaubaga seonduva heitkogusega, mida oleks pidanud deklareerima;***
- 26) „tootmisprotsess“ – keemilised ja füüsikalised protsessid, mis viiakse läbi kauba tootmiseks käitises;
- 27) „vaikeväärtus“ – väärtus, mis arvutatakse või tuletatakse teisestest andmetest, mis näitab kaubaga seonduvat heitkogust;
- 28) „tegelik heitkogus“ – heitkogus, mis on arvutatud kauba tootmisprotsessi esmaste andmete ***ja tootmisprotsessi käigus tarbitud elektrienergia tootmise esmaste andmete põhjal ning on kindlaks tehtud IV lisas toodud meetodika alusel;***

- 29) „süsinikuhind“ – rahasumma, mis makstakse kolmandas riigis *süsinikuheite vähendamise kava* alusel maksu, *lõivu või tasu* või heitkogustega kauplemise süsteemi raames lubatud heitkoguse ühikutena, arvutatuna sellise meetmega hõlmatud ja kaupade tootmise käigus vabanevate kasvuhoonegaaside põhjal;
- 30) „käitis“ – paikne tehniline üksus, kus toimub tootmisprotsess;
- 31) „käitaja“ – isik, kes käitab kolmandas riigis asuvat käitist või kelle kontrolli all see on;
- 32) „riiklik akrediteerimisasutus“ – riiklik akrediteerimisasutus, mille liikmesriik on määranud vastavalt määruse (EÜ) nr 765/2008 artikli 4 lõikele 1;
- 33) „ELi HKSi lubatud heitkoguse ühik“ – direktiivi 2003/87/EÜ artikli 3 punktis a määratletud lubatud heitkoguse ühik nimetatud direktiivi I lisas loetletud tegevusaladel, välja arvatud lennutegevus;
- 34) „kaudne heide“ – kauba tootmisprotsessis tarbitava *elektrienergia* tootmisel tekkiv heide, *olenemata tarbitud elektrienergia tootmise kohast*.

II peatükk
Tegevusloaga **SPIMi** deklarandi kohustused ja õigused

Artikkel 4
Kaupade import

Kaupu võib liidu tolliterritooriumile importida üksnes tegevusloaga **SPIMi** deklarant.

Artikkel 5
Tegevusloa taotlus

1. Enne ■ kauba importi liidu tolliterritooriumile peab iga *liikmesriigis asuv importija taotlema tegevusloaga SPIMi deklarandi staatust (edaspidi „tegevusloa taotlus“)*. *Kui selline importija määrab kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artikliga 18 kaudse tolliesindaja ja kui kaudne tolliesindaja nõustub tegutsema tegevusloaga SPIMi deklarandina, esitab tegevusloa taotluse kaudne tolliesindaja.*
2. *Kui importija ei asu liikmesriigis, esitab tegevusloa taotluse kaudne tolliesindaja.*
3. *Tegevusloa taotlus esitatakse artikli 14 kohaselt loodud SPIMi registri kaudu.*

4. Erandina lõikest 1, kui elektrienergia impordiks mõeldud ülekandevõimsust jaotatakse võimsuse otsese jaotamise teel, käsitatakse isikut, kellele võimsus on impordiks jaotatud ja kes selle võimsuse impordiks registreerib, käesoleva määruse kohaldamisel tegevusloaga **SPIMi** deklarandina selles liikmesriigis, kus isik elektrienergia impordi **tollideklaratsioonis** deklareeris. Importi tuleb mõõta piiri kohta ajaühikus, mis ei ole pikem kui üks tund, ning ekspordi või transiidi mahaarvamine sama tunni jooksul ei ole võimalik.

Selle liikmesriigi pädev asutus, kus tollideklaratsioon esitati, registreerib isiku SPIMi registris.

5. Tegevusloa taotlus peab **taotleja** kohta sisaldama järgmist teavet:

- a) nimi, aadress ja kontaktandmed;
- b) **EORI-number**;
- c) põhitegevusala liidus;
- d) **taotleja** asukohaliikmesriigi maksuhalduri tõend selle kohta, et **taotleja** suhtes ei ole riigis alustatud maksuvõla sundtäitmist;
- e) **taotleja** kirjalik kinnitus selle kohta, et ta ei ole taotluse esitamise aastale eelnenud viie aasta jooksul oluliselt või korduvalt rikkunud tolli- või maksuõiguse norme **või** turukuritarvitusi käsitlevaid norme, sealhulgas kinnitus selle kohta, et tal puudub karistusregistrikanne tegevusalal toime pandud raske kuriteo kohta;

- f) teave, mis näitab, et **taotlejal** on käesoleva määruse kohaste kohustuste täitmiseks vajalik finants- ja tegevussuutlikkus, ning, kui pädev asutus otsustab riskianalüüsi alusel seda nõuda, siis nimetatud teavet tõendavad dokumendid, nagu kuni viimase kolme lõpetatud majandusaasta kasumiaruanne ja bilanss;
- g) liidu tolliterritooriumile imporditud kauba hinnanguline rahaline väärtus ja maht kaubaliikide kaupa kalendriaastal, mille jooksul taotlus esitati, ja järgmisel kalendriaastal;
- h) kui see on kohaldatav, siis nende isikute nimed ja kontaktandmed, kelle nimel **taotleja** tegutseb.

6. Taotluse esitaja võib taotluse igal ajal tagasi võtta.

7. Tegevusloaga **SPIMi** deklarant teavitab pädevat asutust **SPIMi registri kaudu** viivitamata kõigist **käesoleva artikli** lõike 5 kohaselt esitatud teabe muudatustest, **mis on toimunud pärast tegevusloaga SPIMi deklarandi staatuse andmist käsitleva** otsuse vastuvõtmist vastavalt artiklile 17 ning mis võivad mõjutada kõnealust otsust või selle kohaselt antud tegevusloa sisu.
8. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, milles käsitletakse **taotleja, pädeva asutuse ja komisjoni vahelist suhtlust**, tegevusloa taotluse standardvormi ning **SPIMi registri kaudu taotluste esitamise menetlust**, pädeva asutuse järgitavaid menetlusnorme ja **tähtaegu**, millest tuleb käesoleva artikli lõike 1 kohaste tegevusloa taotluste menetlemisel kinni pidada, samuti reeglid, et komisjon saaks tuvastada elektrienergia importimiseks tegevusloaga **SPIMi** deklarandid. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 6
SPIMi deklaratsioon

1. Jooksva aasta 31. maiks, ning esimest korda 2027. aastal 2026. aasta kohta, esitab iga tegevusloaga **SPIMi** deklarant eelmise kalendriaasta kohta **SPIMi** deklaratsiooni, **kasutades selleks artiklis 14 osutatud SPIMi registrit.**
2. SPIMi deklaratsioon sisaldab järgmisi andmeid:
 - a) **eelmise** kalendriaasta jooksul imporditud iga kaubaliigi üldkogus, väljendatuna elektrienergia puhul megavatt-tundides ja muude kaupade puhul tonnides;
 - b) **käesoleva lõike punktis a osutatud kaupadega** seonduva heitkoguse kogunäitaja, väljendatuna CO₂ ekvivalenttonnides heite elektrienergia megavatt-tunni kohta ja muude kaupade puhul CO₂ ekvivalenttonnides heite iga kaubaliigi **tonni** kohta, arvutatuna vastavalt artiklile 7 ja **tõendatuna vastavalt artiklile 8;**
 - c) selliste **tagastamisele kuuluvate** SPIMi sertifikaatide koguarv, mis vastavad **käesoleva lõike punktis b osutatud** kaupadega seonduva heitkoguse kogunäitajale pärast vähendust, mis tuleneb päritoluriigis artikli 9 kohaselt makstud süsinikuhinnast, ja kohandust, mis on vajalik selleks, et **võtta arvesse**, millises ulatuses eraldatakse ELi HKSi lubatud heitkoguse ühikuid tasuta vastavalt artiklile 31;
 - d) **akrediteeritud tõendajate poolt artikli 8 ja VI lisa kohaselt väljastatud tõendamisaruannete koopiad.**

3. Kui **imporditakse** määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 256 osutatud seestöötlemisprotseduuri tulemusena saadud töödeldud tooteid, esitab tegevusloaga **SPIMi** deklarant SPIMi deklaratsioonis nende kaupadega seonduva heitkoguse, mis **suunati** seestöötlemisprotseduurile **ja mille tulemusena saadud töödeldud tooted imporditi**, isegi kui need töödeldud **tooted** ei ole **käesoleva määruse I** lisas loetletud kaubad. **Käesolevat lõiget kohaldatakse ka juhul, kui seestöötlemisprotseduuri tulemusena saadud töödeldud tooted on määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 205 osutatud tagasitoodud kaup.**
4. Kui käesoleva määruse **I lisas loetletud** imporditud kaup on määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 259 osutatud välistöötlemisprotseduuri tulemusena saadud töödeldud tooted, esitab tegevusloaga **SPIMi** deklarant SPIMi deklaratsioonis üksnes väljaspool liidu tolliterritooriumi toimunud töötlemistoimingu heite **■**.

5. Kui imporditud kaup on määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 203 osutatud tagasitoodud kaup, märgib tegevusloaga **SPIMi** deklarant SPIMi deklaratsioonis, et kogu kõnealuse kaubaga seonduv heitkogus on null.
6. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, mis käsitlevad SPIMi deklaratsiooni standardvormingut, *sealhulgas iga käitise, päritoluriigi ja kaubaliigi kohta esitatavat üksikasjalikku teavet, mille abil tõendada käesoleva artikli lõikes 2 osutatud kogunäitajaid, eelkõige seoses seonduva heitkoguse ja makstud süsinikuhinnaga*, SPIMi deklaratsiooni **SPIMi registri** kaudu esitamise korda ja *käesoleva artikli lõike 2 punktis c osutatud* SPIMi sertifikaatide tagastamise korda kooskõlas artikli 22 lõikega 1, *eelkõige seoses protsessi ja tagastatavate sertifikaatide valikuga tegevusloaga SPIMi deklarandi poolt*. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 7

Seonduva heitkoguse arvutamine

1. Kaubaga seonduv heitkogus arvutatakse IV lisa sätestatud meetodite kohaselt. ***II lisa loetletud kaupade puhul arvutatakse ja võetakse arvesse ainult otseheidet.***
2. Muude kaupade kui elektrienergiaga seonduv heitkogus tehakse kindlaks tegeliku heitkoguse põhjal IV lisa punktides 2 ja 3 esitatud metoodika kohaselt. Kui tegelikku heitkogust ei ole võimalik õigesti kindlaks teha, ***ning ka kaudse heite puhul*** määratakse seonduv heitkogus kindlaks vaikeväärtustena vastavalt IV lisa punktis 4.1 esitatud metoodikale. ■
3. Imporditud elektrienergiaga seonduv heitkogus määratakse kindlaks vaikeväärtustena vastavalt IV lisa punktis 4.2 esitatud meetodile, välja arvatud juhul, kui tegevusloaga ***SPIMi*** deklarant ***tõendab***, et ***IV lisa punktis 5 loetletud kriteeriumid*** seonduva heitkoguse kindlakstegemiseks tegeliku heitkoguse põhjal ***on täidetud***.

4. *Seonduv kaudne heitkogus arvutatakse vastavalt IV lisa punktis 4.3 esitatud ja käesoleva artikli lõike 7 kohaselt vastu võetud rakendusaktides täpsustatud meetodile, välja arvatud juhul, kui tegevusloaga SPIMi deklarant tõendab, et IV lisa punktis 6 loetletud kriteeriumid seonduva heitkoguse kindlakstegemiseks tegeliku heitkoguse põhjal on täidetud.*
5. Tegevusloaga **SPIMi** deklarant peab arvestust andmete üle, mis on vajalikud seonduva heitkoguse arvutamiseks vastavalt V lisa sätestatud nõuetele. Need andmed peavad olema piisavalt üksikasjalikud, et artikli 18 kohaselt akrediteeritud tõendajad saaksid tõendada seonduvat heitkogust vastavalt artiklile 8 ja VI lisale ning et komisjon ja pädev asutus saaks teha SPIMi deklaratsiooni järelkontrolli vastavalt artikli 19 lõikele 2.
6. Tegevusloaga **SPIMi** deklarant säilitab lõikes 5 osutatud andmed, sealhulgas tõendaja aruande, kuni neljanda aasta lõpuni pärast aastat, mil SPIMi deklaratsioon esitati või oleks tulnud esitada.

7. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, milles käsitletakse järgmist:

- a) IV lisa sätestatud arvutusmeetodite *elementide rakendamine*, sealhulgas tootmisprotsesside süsteemipiiride ja asjakohaste sisendmaterjalide (lähteainete), heitekoefitsientide, käitispõhiste tegeliku heitkoguse väärtuste kindlakstegemine ja vaikeväärtuste kindlaksmääramine ning nende kohaldamine üksikute kaupade suhtes, samuti selliste meetodite sätestamine, millega tagatakse vaikeväärtuste kindlaksmääramise aluseks olevate andmete usaldusväärsus, sealhulgas üksikasjalikkuse tase ja andmete tõendamine, ***ning selliste kaupade täpsem määratlemine, mida käsitatakse lihtsate kaupadena ja keerukate kaupadena IV lisa punkti 1 tähenduses; kõnealustes rakendusaktides täpsustatakse ka tingimused, mille alusel võib järeldada, et tegelikku heitkogust ei ole võimalik õigesti kindlaks teha, ning tõendid selle kohta, et IV lisa punktides 5 ja 6 loetletud kriteeriumid, mille täitmisel võib kauba tootmisprotsessis tarbitud elektrienergia puhul kasutada lõike 2 kohaldamisel tegelikku heitkogust, on täidetud, ning***
- b) ***lõike 4 kohase arvutusmeetodi elementide kohaldamine vastavalt IV lisa punktile 4.3.***

Kui see on objektiivselt põhjendatud, sätestatakse esimeses lõigus osutatud rakendusaktides, et vaikeväärtusi saab konkreetsete alade, piirkondade või riikide puhul kohandada, et võtta arvesse *heidet mõjutavaid* konkreetseid objektiivseid tegureid, *nagu peamised energiaallikad või tööstusprotsessid*. Need rakendusaktid peavad tuginema olemasolevatele õigusaktidele, mis käsitlevad direktiiviga 2003/87/EÜ hõlmatud kütiste heite- ja tegevusandmete *seiret ja* tõendamist, eelkõige komisjoni *rakendusmäärusele (EL) 2018/2066*²⁹, rakendusmäärusele (EL) 2018/2067 *ja komisjoni delegeeritud määrusele (EL) 2019/331*³⁰. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas *käesoleva määruse* artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

²⁹ Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/2066, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ kohast kasvuhoonegaaside heite seiret ja aruandlust ning millega muudetakse komisjoni määrust (EL) nr 601/2012 (ELT L 334, 31.12.2018, lk 1).

³⁰ Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/331, millega määratakse kindlaks üleliidulised üleminekueeskirjad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a kohaste lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamiseks ühtlustatud viisil (ELT L 59, 27.2.2019, lk 8).

Artikkel 8

Seonduva heitkoguse tõendamine

1. Tegevusloaga **SPIMi** deklarant tagab, et artikli 6 kohaselt esitatud SPIMi deklaratsioonis deklareeritud seonduva heitkoguse kogunäitajat on tõendanud artikli 18 kohaselt akrediteeritud tõendaja, tuginedes VI lisas esitatud tõendamispõhimõtetele.
2. Artikli 10 kohaselt registreeritud, kolmandas riigis asuvates käitistes toodetud kaubaga seonduva heitkoguse puhul võib tegevusloaga **SPIMi** deklarant käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kohustuse täitmiseks kasutada talle artikli 10 lõike 7 kohaselt avaldatud tõendatud teavet.
3. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte VI lisas esitatud **tõendamispõhimõtete kohaldamiseks** seoses järgmisega:
 - a) võimalus vabastada tõendaja **nõuetekohaselt põhjendatud asjaoludel ja seadmata ohtu seonduva heitkoguse usaldusväärset hindamist** kohustusest teha käitisse, kus asjaomaseid kaupu toodetakse, kontrollikäike;
 - b) **künniste kindlaksmääramine**, mille alusel otsustada, kas väärkajastamised või mittevastavused on olulised, ning
 - c) tõendamisaruande jaoks vajalikud tõendavad dokumendid, **sealhulgas nende vorm**.

Kui komisjon võtab vastu esimeses lõigus osutatud rakendusakte, püüab ta saavutada samaväärsuse ja sidususe rakendusmääruses (EL) 2018/2067 sätestatud menetlustega. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas käesoleva määruse artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 9

Kolmandas riigis tasutud süsinikuhind

1. Tegevusloaga **SPIMi** deklarant võib oma SPIMi deklaratsioonis taotleda tagastatavate SPIMi sertifikaatide arvu vähendamist, et võtta arvesse päritoluriigis deklareeritud seonduva heitkoguse eest tasutud süsinikuhinda. **Vähendamist võib taotleda ainult juhul, kui süsinikuhind on päritoluriigis tegelikult tasutud. Sellisel juhul võetakse arvesse kõiki selles riigis pakutavaid soodustusi või muus vormis hüvitisi, mis oleksid kaasa toonud kõnealuse süsinikuhinna vähendamise.**

2. Tegevusloaga **SPIMi** deklarant peab arvestust dokumentide üle, mis on vajalikud tõendamaks, et deklareeritud seonduva heitkoguse suhtes kohaldati süsinikuhinda kauba päritoluriigis *ning see hind on tegelikult tasutud, nagu on osutatud lõikes 1.*
- Tegevusloaga SPIMi deklarant säilitab eelkõige tõendid pakutavate soodustuste ja muus vormis hüvitiste kohta, eelkõige viited kõnealuse riigi asjakohastele õigusaktidele. Dokumentides sisalduvaid andmeid tõendab tegevusloaga SPIMi deklarandist ja päritoluriigi ametiasutustest sõltumatu isik. Dokumentidel peavad olema kõnealuse sõltumatu isiku nimi ja kontaktandmed.* Tegevusloaga **SPIMi** deklarant säilitab ka tõendid süsinikuhinna tegeliku tasumise kohta.
3. Tegevusloaga **SPIMi** deklarant säilitab lõikes 2 osutatud andmed kuni neljanda aasta lõpuni pärast aastat, mil SPIMi deklaratsioon esitati või oleks tulnud esitada.

4. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, ***mis käsitlevad lõike 1 kohaselt tegelikult makstud aasta keskmise süsinikuhinna ümberarvestamist tagastatavate SPIMi*** sertifikaatide arvu ***vastavaks vähendamiseks***, sealhulgas välisvaluutas ***tegelikult*** makstud süsinikuhinna konverteerimist eurodesse aasta keskmise vahetuskursi alusel, ***süsinikuhinna tegeliku maksmise kohta nõutavaid tõendeid, näited käesoleva artikli lõikes 1 osutatud asjaomaste soodustuste või muus vormis hüvitiste kohta, käesoleva artikli lõikes 2 osutatud sõltumatu isiku kvalifikatsiooni ja sõltumatuse kindlakstegemise tingimusi***. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 10

Kolmandas riigis asuva käitaja ja käitise registreerimine

1. Kolmandas riigis asuva käitise käitaja taotlusel registreerib komisjon teabe käitaja ja tema käitise kohta **artiklis 14** osutatud **SPIMi registris**.
2. Lõikes 1 osutatud registreerimistaotlus peab sisaldama järgmist registreerimisel **SPIMi registrisse** kantavat teavet:
 - a) käitaja nimi, aadress ja kontaktandmed;
 - b) käitise asukoht, sealhulgas täielik aadress ja **geograafilised** koordinaadid, mis on väljendatud pikkus- ja laiuskraadides kuue kümnendkohaga;
 - c) käitise peamine majandustegevus ■ .
3. Komisjon teavitab käitajat **SPIMi registris** registreerimisest. Registreerimine kehtib viis aastat alates käitise käitaja teavitamise kuupäevast.
4. Käitaja teavitab komisjoni viivitamata kõigist lõikes 2 osutatud teabes pärast registreerimist toimunud muutustest ning komisjon ajakohastab asjaomase teabe SPIMi registris.

5. ■ Käitaja ■

- a) teeb kindlaks seonduva heitkoguse, mis on arvatud vastavalt IV lisas esitatud meetoditele käesoleva artikli lõikes 1 osutatud käitises toodetavate kaubaliikide kaupa;
- b) tagab, et käesoleva lõike punktis a osutatud seonduv heitkogus on tõendatud kooskõlas VI lisas esitatud tõendamispõhimõtetega artikli 18 kohaselt akrediteeritud tõendaja poolt;
- c) säilitab nelja aasta jooksul pärast tõendamist *tõendamisaruande* koopia ja andmed teabe kohta, mis on vajalik kaupadega seonduva heitkoguse arvutamiseks vastavalt V lisas esitatud nõuetele.

6. Käesoleva artikli lõike 5 punktis c osutatud andmed peavad olema piisavalt üksikasjalikud, et võimaldada *seonduva heitkoguse* tõendamist *kooskõlas artikliga 8 ja VI lisaga* ning võimaldada teha kooskõlas artikli 19 lõikega 1 SPIMi deklaratsiooni järelkontrolli, mille on esitanud tegevusloaga *SPIMi* deklarant, kellele asjaomane teave on *käesoleva artikli* lõike 7 kohaselt avaldatud.
7. Käitaja võib avaldada tegevusloaga *SPIMi* deklarandile teabe käesoleva artikli lõikes 5 osutatud seonduva heitkoguse tõendamise kohta. Tegevusloaga *SPIMi* deklarandil on õigus kasutada kõnealust avaldatud teavet artiklis 8 osutatud kohustuse täitmiseks.
8. Käitaja võib igal ajal taotleda enda SPIMi registrist kustutamist. *Sellise taotluse korral ja pärast pädevate asutuste teavitamist kustutab komisjon kõnealuse käitaja ja tema käitise kohta käiva teabe SPIMi registrist, tingimusel et kõnealune teave ei ole esitatud SPIMi deklaratsioonide järelkontrolliks vajalik. Pärast seda, kui komisjon on andnud asjaomasele käitajale võimaluse olla ära kuulatud ja on konsulteerinud asjaomaste pädevate asutustega, võib ta samuti teabe registrist kustutada, kui ta leiab, et teave selle käitaja kohta ei ole enam õige. Komisjon teavitab sellisest kustutamisest ka pädevaid asutusi.*

III peatükk
Pädevad asutused

Artikkel 11
Pädevad asutused

1. Liikmesriik määrab pädeva asutuse, kes täidab käesolevast määrusest tulenevaid ülesandeid ja kohustusi, ja teavitab sellest komisjoni.

Komisjon teeb kõigi pädevate asutuste loetelu liikmesriikidele teatavaks ja avaldab selle teabe *Euroopa Liidu Teatajas ning teeb selle teabe kättesaadavaks SPIMi registris.*

2. Pädevad asutused **vahetavad** teavet, mis on **käesolevast määrusest tulenevate** ülesannete ja kohustuste täitmiseks oluline või asjakohane.

Artikkel 12

Komisjon

Lisaks muudele ülesannetele, mida komisjon täidab vastavalt käesolevale määrusele, abistab ta pädevaid asutusi käesolevast määrusest tulenevate ülesannete ja kohustuste täitmisel ja koordineerib nende tegevust, toetades käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate parimate tavade vahetamist ja andes nende kohta välja suuniseid ning edendades pädevate asutuste vahelist ning pädevate asutuste ja komisjoni vahelist piisavat teabevahetust ja koostööd.

Artikkel 13

Ametisaladus ja teabe avalikustamine

1. Kogu teabe suhtes, mida pädev asutus **või komisjon** oma ülesandeid täites saab ning mis on oma olemuselt konfidentsiaalne või konfidentsiaalsena esitatud, kehtib ametisaladuse hoidmise kohustus. Pädev asutus **ega komisjon** ei avalda sellist teavet ilma seda andnud isiku või asutuse otsese eelneva loata, **välja arvatud juhul, kui avalikustamise kohustus tuleneb liidu või liikmesriigi õigusest.**
2. *Erandina lõikest 1 võivad pädevad asutused ja komisjon siiski jagada sellist teavet üksteisega, tolliasutustega, haldus- või kriminaalkaristuste eest vastutavate asutustega ja Euroopa Prokuratuuriga, et tagada käesolevast määrusest tulenevate kohustuste täitmine isikute poolt ja tollialaste õigusaktide kohaldamine. Sellise jagatud teabe suhtes kehtib ametisaladuse hoidmise kohustus ja seda ei tohi avalikustada ühelegi teisele isikule ega ametiasutusele, välja arvatud juhul, kui avalikustamise kohustus tuleneb liidu või liikmesriigi õigusest.*

Artikkel 14
SPIMi register

1. ***Komisjon*** loob standardse elektroonilise andmebaasi kujul tegevusloaga ***SPIMi deklarantide*** registri, mis sisaldab andmeid kõnealuste tegevusloaga ***SPIMi*** deklarantide SPIMi sertifikaatide kohta. ***Komisjon teeb SPIMi registris sisalduva teabe tolliasutustele ja pädevatele asutustele automaatselt ja reaalajas kättesaadavaks.***
2. Lõikes 1 osutatud ***SPIMi register*** sisaldab kontosid, mis hõlmavad teavet iga tegevusloaga ***SPIMi*** deklarandi kohta ja eelkõige järgmist teavet:
 - a) tegevusloaga ***SPIMi*** deklarandi nimi, aadress ja kontaktandmed;
 - b) tegevusloaga ***SPIMi*** deklarandi EORI-number;
 - c) SPIMi konto number;
 - d) iga tegevusloaga ***SPIMi*** deklarandi SPIMi tunnusnumber, müügihind, ostukuupäev, tagastamise või tagasiostu kuupäev või ■ nende tühistamise kuupäev.

3. *SPIMi register sisaldab registri eraldi osas teavet artikli 10 lõike 2 kohaselt registreeritud, kolmandates riikides asuvate käitajate ja käitiste kohta.*
4. *Lõigetes 2 ja 3 osutatud SPIMi registris olev teave on konfidentsiaalne, välja arvatud käitajate nimed, aadressid ja kontaktandmed ning käitiste asukoht kolmandates riikides. Käitaja võib otsustada, et tema nime, aadressi ja kontaktandmeid ei tehta üldsusele kättesaadavaks. Komisjon teeb SPIMi registris sisalduva avaliku teabe koostalitlusvõimelises vormingus kättesaadavaks.*
5. *Komisjon avaldab igal aastal iga I lisas loetletud kaubaliigi kohta imporditud kaubaga seonduvate heitkoguste kogusumma.*
6. *Komisjon võtab vastu rakendusaktid SPIMi registri struktuuri ning sellega seotud konkreetsete protsesside ja menetluslike sammude kohta, sealhulgas artiklis 15 osutatud riskianalüüs, käesoleva artikli lõigetes 2 ja 3 osutatud teavet sisaldavad elektroonilised andmebaasid, artiklis 16 osutatud SPIMi registri kontode andmed, artiklis 20 osutatud SPIMi sertifikaatide müüki, tagasiostmist ja tühistamist käsitleva teabe edastamine SPIMi registrisse ning artikli 25 lõikes 3 osutatud ristkontrollitud teave. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.*

Artikkel 15

Riskianalüüs

1. Komisjon ***teeb artiklis 14 osutatud SPIMi registrisse kantud andmete ja tehingute riskipõhiseid kontrole, selle tagamiseks, et SPIMi sertifikaatide ostmisel, hoidmisel, tagastamisel, tagasiostmisel ja tühistamisel ei esine õigusnormide rikkumisi.***

I

2. Kui komisjon avastab lõike 1 kohaselt tehtud kontrollide tulemusena õigusnormide rikkumise, teavitab ta lisauurimise läbiviimiseks ***asjaomaseid pädevaid asutusi***, et tuvastatud õigusnormide rikkumine kõrvaldataks.

Artikkel 16

Konto SPIMi registris

1. ***Komisjon*** määrab igale ***tegevusloaga SPIMi*** deklarandile SPIMi registris kordumatu kontonumbri.
2. Igale ***tegevusloaga SPIMi*** deklarandile antakse ***SPIMi*** registris kontole juurdepääs.
3. ***Komisjon*** loob konto niipea, kui artikli 17 lõikes 1 osutatud tegevusluba on antud, ja teavitab sellest tegevusloaga ***SPIMi*** deklaranti.
4. Kui tegevusloaga ***SPIMi*** deklarant on majandustegevuse lõpetanud või tema tegevusluba on kehtetuks tunnistatud, sulgeb ***komisjon*** tegevusloaga ***SPIMi*** deklarandi konto, ***tingimusel et tegevusloaga SPIMi deklarant on kõik käesolevast määrusest tulenevad kohustused täitnud.***

Artikkel 17

■ Tegevusluba

1. ***Kui artikli 5 kohaselt esitatakse taotlus tegevusloa saamiseks, annab taotleja asukohaliikmesriigi pädev asutus taotlejale tegevusloaga SPIMi deklarandi staatuse, kui käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud kriteeriumid on täidetud. Tegevusloaga SPIMi deklarandi staatust tunnustatakse kõigis liikmesriikides.***

Enne tegevusloaga SPIMi deklarandi staatuse andmist korraldab pädev asutus SPIMi registri kaudu tegevusloa taotluse kohta konsultatsioonimenetluse.

Konsultatsioonimenetlusse kaasatakse teiste liikmesriikide pädevaid asutusi ja komisjon ning see ei tohi kesta kauem kui 15 tööpäeva.

2. ***Taotlejale tegevusloaga SPIMi deklarandi staatuse andmise kriteeriumid on järgmised:***
- a) ***taotleja*** ei ole taotluse esitamisele eelnenud viie aasta jooksul oluliselt ega korduvalt rikkunud tolli- ega maksuõiguse norme, turukuritarvitusi käsitlevaid norme ega käesolevat määrust või käesoleva määruse alusel vastu võetud delegeeritud õigusakte või rakendusakte ning eeskätt kinnitus selle kohta, et taotlejal puudub karistusregistrikanne oma tegevusalal toime pandud raske kuriteo kohta;
 - b) ***taotleja*** tõendab oma finants- ja tegevussuutlikkust täita käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi;
 - c) ***taotleja asub liikmesriigis, kus taotlus esitati, ning***
 - d) ***taotlejale on antud EORI-number vastavalt määruse (EL) nr 952/2013 artiklile 9.***

3. Kui pädev asutus leiab, et käesoleva artikli lõikes 2 loetletud kriteeriumid ei ole täidetud, või kui taotleja ei ole esitanud artikli 5 lõikes 5 loetletud teavet, keeldutakse taotlejale **tegevusloaga SPIMi deklarandi staatuse andmisest. Tegevusloaga SPIMi deklarandi staatuse andmisest keeldumise otsuses esitatakse keeldumise põhjused ja teave edasikaebamise võimaluse kohta.**

4. Pädeva asutuse otsus, millega antakse **tegevusloaga SPIMi deklarandi staatus, registreeritakse SPIMi registris ja see peab sisaldama** järgmist teavet:
- a) tegevusloaga **SPIMi** deklarandi nimi, **aadress ja kontaktandmed**;
 - b) tegevusloaga **SPIMi** deklarandi EORI-number;
 - c) SPIMi konto number, mis on **tegevusloaga SPIMi deklarandile antud vastavalt artikli 16 lõikele 1**;
 - d) **käesoleva artikli lõike 5 kohaselt nõutud tagatis.**

5. **Käesoleva artikli lõike 2 punktis b sätestatud kriteeriumide täitmiseks nõuab** pädev asutus tagatise esitamist, **■** kui **taotleja** ei olnud artikli 5 lõike 1 kohase taotluse esitamise aastale eelnenud kahe majandusaasta jooksul asutatud.

Pädev asutus määrab sellise tagatise suuruseks **■** summa, mis **arvutatakse** sellise arvu SPIMi sertifikaatide koguväärtusena, mille tegevusloaga **SPIMi** deklarant **peaks** artikli 22 kohaselt **seoses artikli 5 lõike 5 punkti g kohaselt teatatud kaupade impordiga tagastama**. **Esitatav tagatis peab olema pangatagatis, mille peab nõudmisel välja maksma liidus tegutsev finantseerimisasutus, või muus vormis tagatis, mis annab samaväärse kindluse.**

6. Kui pädev asutus teeb kindlaks, et esitatud tagatis ei taga või ei ole enam **■** piisav, et tagada **tegevusloaga SPIMi deklarandi** finants- ja tegevussuutlikkuse vastavus käesoleva määruse nõuetele, nõuab ta tegevusloaga **SPIMi** deklarandilt **■** lisatagatise esitamist või esialgse tagatise asendamist uue tagatisega kooskõlas lõikega 5.
7. Pädev asutus vabastab tagatise viivitamata pärast 31. maid teisel aastal, mis järgneb aastale, mil tegevusloaga **SPIMi** deklarant SPIMi sertifikaadid vastavalt artiklile 22 tagastas.

8. Pädev asutus tunnistab *tegevusloaga SPIMi deklarandi staatuse kehtetuks, kui:*

- a) tegevusloaga SPIMi deklarant staatuse kehtetuks tunnistamist taotleb; või*
- b) tegevusloaga SPIMi deklarant ei vasta enam käesoleva artikli lõigetes 2 või 6 sätestatud kriteeriumidele või on osalenud artikli 22 lõikes 1 osutatud SPIMi sertifikaatide tagastamise kohustuse või artikli 22 lõikes 2 osutatud iga kvartali lõpus SPIMi registris oma kontol piisava arvu SPIMi sertifikaatide olemasolu tagamise kohustuse raskes või korduvas rikkumises.*

Enne tegevusloaga SPIMi deklarandi staatuse kehtetuks tunnistamist annab pädev asutus tegevusloaga SPIMi deklarandile võimaluse esitada oma seisukohad ja korraldab kõnealuse staatuse võimaliku kehtetuks tunnistamise kohta konsultatsioonimenetluse. Konsultatsioonimenetlusse kaasatakse teiste liikmesriikide pädevaid asutusi ja komisjon ning see ei tohi kesta kauem kui 15 tööpäeva.

Kõik staatuse äravõtmise otsused peavad olema põhjendatud ja sisaldama teavet edasikaebamise õiguse kohta.

9. *Pädev asutus kannab SPIMi registrisse järgmise teabe:*

- a) *taotlejad, kelle tegevusloa taotlus jäetakse lõike 3 kohaselt rahuldamata, ning*
- b) *isikud, kelle tegevusloaga SPIMi deklarandi staatus on lõike 8 kohaselt kehtetuks tunnistatud.*

10. *Komisjon kehtestab rakendusaktidega tingimused järgmise kohta:*

- a) *käesoleva artikli lõikes 2 osutatud kriteeriumide kohaldamine, sealhulgas käesoleva artikli lõike 2 punkti a kohase olulise rikkumise või korduva rikkumise puudumine;*
- b) *käesoleva artikli lõigetes 5, 6 ja 7 osutatud tagatise kohaldamine;*
- c) *käesoleva artikli lõikes 8 osutatud olulise või korduva rikkumise kriteeriumi kohaldamine;*
- d) *käesoleva artikli lõikes 8 osutatud tegevusloaga SPIMi deklarandi staatuse kehtetuks tunnistamise tagajärjed; ning*
- e) *käesoleva artikli lõigetes 1 ja 8 osutatud konsultatsioonimenetluse konkreetsed tähtajad ja konkreetne vorm.*

Esimeses lõigus osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 18

Tõendaja akrediteerimine

1. Iga rakendusmääruse (EL) 2018/2067 kohaselt **tegevusalade rühma** jaoks akrediteeritud isikut käsitatakse käesoleva määruse kohaldamisel akrediteeritud tõendajana. **Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, et määrata kindlaks tegevusalade rühmad, viies akrediteeritud tõendaja kvalifikatsiooni, mis on vajalik käesoleva määruse kohaseks tõendamiseks, vastavusse rakendusmääruse (EL) 2018/2067 I lisas loetletud ja akrediteerimistunnistusel märgitud tegevusalade rühmaga. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas käesoleva määruse artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.**
2. Riiklik akrediteerimisasutus võib taotluse korral akrediteerida isiku käesoleva määruse kohase tõendajana, kui ta **on esitatud dokumentide alusel veendunud, et asjaomane isik suudab** VI lisas osutatud tõendamispõhimõtteid artiklites 8 ja 10 sätestatud seonduva heitkoguse tõendamise kohustuste täitmiseks kohaldada.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 28 vastu delegeeritud õigusakte, *et täiendada käesolevat määrust, täpsustades* käesoleva artikli lõikes 2 osutatud akrediteeringu *andmise*, ■ akrediteeritud tõendajate kontrollimise ja järelevalve, akrediteeringu kehtetuks tunnistamise ning akrediteerimisasutuste vastastikuse tunnustamise ja hindamise tingimusi.

Artikkel 19

SPIMi deklaratsioonide järelkontroll

1. *Komisjonil on SPIMi deklaratsioonide järelkontrollis järelevalveroll.*
2. *Komisjon* võib *järelkontrollistrateegiale* tuginedes teha SPIMi deklaratsiooni, *sealhulgas riskitegurite* järelkontrolli ajavahemiku jooksul, mis lõpeb neljandal aastal pärast aastat, mil *SPIMi* deklaratsioon oleks tulnud esitada.

Järelkontroll võib seisneda SPIMi deklaratsioonis *ja tõendamisaruanDES* esitatud teabe kontrollimises tolliasutuste poolt artikli 25 kohaselt edastatud teabe ja muude asjakohaste tõendite alusel ning vajalikuks peetava auditi alusel, mis võidakse muu hulgas teha *tegevusloaga SPIMi* deklarandi ruumides.

Komisjon teatab järelkontrolli algatamisest ja selle tulemustest SPIMi registri kaudu SPIMi deklarandi asukohaliikmesriigi pädevale asutusele.

Käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud tähtaja jooksul võib teha SPIMi deklaratsiooni järelkontrolli ka selle liikmesriigi pädev asutus, kus on tegevusloaga SPIMi deklarandi asukoht. Pädev asutus teatab järelkontrolli algatamisest ja tulemustest SPIMi registri kaudu komisjonile.

3. *Komisjon toob korrapäraselt esile riskitegurid ja tähelepanu nõudvad aspektid, tuginedes SPIMi rakendamisega liidu tasandil seotud riskide analüüsile, võttes arvesse SPIMi registris sisalduvat teavet, tolliasutuste edastatud andmeid ja muid asjakohaseid teabeallikaid, sealhulgas artikli 15 lõike 2 ja artikli 25 kohaselt korraldatud kontrolle.*

Komisjon hõlbustab ka teabevahetust pädevate asutustega kelmuste ja pettuste ning artikli 26 kohaselt määratud trahvide kohta.

4. Kui *tegevusloaga SPIMi deklarant jätab artikli 6 kohase SPIMi deklaratsiooni esitamata või kui komisjon leiab käesoleva artikli lõike 2 kohase järelkontrolli käigus, et SPIMi sertifikaatide deklareeritud arv on vale*, hindab *komisjon* kõnealuse tegevusloaga *SPIMi* deklarandi käesoleva määruse kohaseid kohustusi tema käsutuses oleva teabe alusel. Komisjon teeb *esialgse arvutuse*, kui palju SPIMi sertifikaate *oleks tulnud tagastada* kas sellele aastale järgneva aasta 31. detsembriks, mil SPIMi deklaratsioon oleks tulnud esitada, või 31. detsembriks neli aastat pärast SPIMi ebaõiget deklareerimist. *Komisjon esitab kõnealuse esialgse arvutuse pädevatele asutustele soovituslikel eesmärkidel ja ilma et see piiraks selle liikmesriigi pädeva asutuse lõplikku arvutust, kus on tegevusloaga SPIMi deklarandi asukoht.*

5. Kui pädev asutus **on kindlaks teinud**, et tagastatavate SPIMi sertifikaatide deklareeritud arv on vale või et **artikli 6 kohast** SPIMi deklaratsiooni ei ole esitatud, **teeb ta ta komisjoni antud teavet arvesse võttes kindlaks, kui palju** SPIMi sertifikaate **oleks** tegevusloaga **SPIMi** deklarant **pidanud tagastama**.

Pädev asutus teatab tegevusloaga **SPIMi** deklarandile oma otsuse **SPIMi sertifikaatide kindlaks tehtud arvu kohta** ja nõuab, et tegevusloaga **SPIMi** deklarant tagastaks täiendavad SPIMi sertifikaadid ühe kuu jooksul.

Pädeva asutuse otsus peab olema põhjendatud ja sisaldama teavet edasikaebamise õiguse kohta. Otsusest teatatakse ka SPIMi registri kaudu.

Kui pädev asutus otsustab pärast komisjonilt käesoleva artikli lõigete 2 ja 4 kohase esialgse arvutuse saamist meetmeid mitte võtta, teavitab pädev asutus sellest SPIMi registri kaudu komisjoni.

I

6. Kui **pädev asutus on kindlaks teinud, et** tagastatud SPIMi **sertifikaatide arv** on sellest suurem, mis oleks tulnud tagastada, **teatab** pädev asutus **sellest** viivitamata **komisjonile**. Üleliigselt tagastatud SPIMi sertifikaadid **ostetakse artiklis 23 sätestatud korras tagasi**.

IV peatükk
SPIMi sertifikaadid

Artikkel 20
SPIMi sertifikaatide müük

- 1. Liikmesriigid müüvad SPIMi sertifikaate oma liikmesriigis asuvatele tegevusloaga SPIMi deklarantidele ühtsel keskpлатvormil.**
- 2. Ühtse keskpлатvormi loob pärast komisjoni ja liikmesriikide vahelist ühist hankemenetlust komisjon, kes seda platvormi ühtlasi haldab.**

Ühtsel keskpлатvormil olevale teabele on juurdepääs komisjonil ja pädevatel asutustel.
- 3. Teave SPIMi sertifikaatide müügi, tagasiostmise ja tühistamise kohta ühtsel keskpлатvormil edastatakse iga tööpäeva lõpus SPIMi registrisse.**

4. **■** SPIMi *sertifikaate müüakse tegevusloaga SPIMi* deklarantidele hinnaga, mis on arvutatud vastavalt artiklile 21.
5. **Komisjon** tagab, et igale SPIMi sertifikaadile antakse selle loomisel kordumatu *tunnusnumber*. Komisjon registreerib SPIMi sertifikaadi kordumatu tunnusnumbri *ja* hinna *ning* müügikuupäeva *SPIMi* registris sertifikaadi ostnud *tegevusloaga SPIMi* deklarandi kontrol.
6. **Komisjon võtab käesoleva määruse täiendamiseks kooskõlas artikliga 28 vastu delegeeritud õigusakte, täpsustades SPIMi sertifikaatide müügi ja tagasiostmise korraldamisega seotud ajakava, haldamist ja muid aspekte, püüdes saavutada kooskõla komisjoni määruses (EL) nr 1031/2010³¹ sätestatud menetlustega.**

Artikkel 21

SPIMi sertifikaatide hind

1. Komisjon arvutab SPIMi sertifikaatide hinna kui ELi HKSi lubatud heitkoguse ühikute sulgemishindade keskmise **■** enampakkumisplatvormil vastavalt määruses (EL) nr 1031/2010 sätestatud korrale iga kalendrinädala kohta.

Nendel kalendrinädalatel, mil enampakkumisi enampakkumisplatvormil kavandatud ei ole, on SPIMi sertifikaatide hind enampakkumisplatvormi enampakkumiste toimumise viimase nädala ELi HKSi lubatud heitkoguse ühikute sulgemishindade keskmine.

³¹ Komisjoni 12. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1031/2010 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ (millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem) kohase kasvuhoonegaaside saastekvootide enampakkumise ajastamise, haldamise ja muude aspektide kohta (ELT L 302, 18.11.2010, lk 1).

2. Komisjon avaldab lõike 1 teises lõigus osutatud keskmise hinna oma veebisaidil **või muul asjakohasel viisil** järgmise kalendrinädala esimesel tööpäeval. Keskmist hinda kohaldatakse alates esimesest tööpäevast pärast selle avaldamist kuni järgmise kalendrinädala esimese tööpäevani.
3. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, mis käsitlevad käesoleva artikli **lõikes 1 sätestatud** meetodi **kohaldamist** SPIMi sertifikaatide keskmise hinna arvutamiseks ja hinna avaldamise praktilist korda. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 22

SPIMi sertifikaatide tagastamine

1. Jooksva aasta 31. maiks ning esimest korda 2027. aastal 2026. aasta kohta, tagastab tegevusloaga **SPIMi** deklarant **SPIMi registri kaudu** sellise arvu SPIMi sertifikaate, mis vastab artikli 6 lõike 2 punkti c kohaselt tagastamisele eelnenud kalendriaasta eest deklareeritud ja artikli 8 kohaselt tõendatud seonduvale heitkogusele. **Komisjon eemaldab tagastatud SPIMi sertifikaadid SPIMi registrist. Tegevusloaga SPIMi deklarant tagab, et SPIMi registris on tema kontrol nõutav arv SPIMi sertifikaate.**
2. Tegevusloaga **SPIMi** deklarant tagab, et **SPIMi** registris on tema kontrol iga kvartali lõpus selline arv SPIMi sertifikaate, mis vastab vähemalt 80 %-le kalendriaasta algusest imporditud kaubaga seonduvast heitkogusest, mis on omakorda vastavalt IV lisas sätestatud meetodile kindlaks määratud vaikeväärtustena.

3. Kui **komisjon** jõuab järeldusele, et tegevusloaga **SPIMi** deklarandi kontrol olevate SPIMi sertifikaatide arv ei vasta lõikes 2 sätestatud kohustustele, **teavitab ta SPIMi registri kaudu selle liikmesriigi pädevat asutust, kus on tegevusloaga SPIMi deklarandi asukoht.**

Pädev asutus annab tegevusloaga **SPIMi** deklarandile teada, et ta peab ühe kuu jooksul pärast teadaandmist **tagama oma kontrol piisava arvu** SPIMi sertifikaate.

Pädev asutus registreerib tegevusloaga SPIMi deklarandile saadetava teate ja tegevusloaga SPIMi deklarandi vastuse SPIMi registris.

I

Artikkel 23

SPIMi sertifikaatide tagasiostmine

1. ***Kui tegevusloaga SPIMi deklarant seda taotleb, ostab liikmesriik, kus on kõnealuse tegevusloaga SPIMi deklarandi asukoht, SPIMi registris deklarandi kontole pärast artikli 22 kohast tagastamist jäänud SPIMi sertifikaadid tagasi.***

Komisjon ostab üle jäänud SPIMi sertifikaadid tagasi artiklis 20 osutatud ühtse keskplatvormi kaudu selle liikmesriigi nimel, kus on tegevusloaga SPIMi deklarandi asukoht. Tegevusloaga SPIMi deklarant peab tagasiostutavate esitama selle aasta 30. juuniks, mille jooksul SPIMi sertifikaadid tagastati.

2. Lõikes 1 osutatud tagasiostmisele kuuluvate sertifikaatide arv võib olla kõige rohkem üks kolmandik tegevusloaga ***SPIMi*** deklarandi poolt eelmisel kalendriaastal ostetud SPIMi sertifikaatide koguarvust.
3. Iga SPIMi sertifikaadi tagasiostuhind on hind, mille tegevusloaga ***SPIMi*** deklarant selle sertifikaadi eest ostmise ajal maksis.

Artikkel 24

SPIMi sertifikaatide tühistamine

Komisjon tühistab jooksva aasta 1. juulil kõik SPIMi sertifikaadid, mis osteti eelmisele kalendriaastale eelnenud aastal ning mis jäid **SPIMi** registris **tegevusloaga SPIMi deklarandi** kontole. **Need SPIMi sertifikaadid tühistatakse ilma kompensatsioonita.**

Kui tagastatavate SPIMi sertifikaatide arvu üle on liikmesriigis vaidlus pooleli, peatab komisjon SPIMi sertifikaatide tühistamise vaidlustatud kogusele vastavas ulatuses. Selle liikmesriigi pädev asutus, kus on tegevusloaga SPIMi deklarandi asukoht, edastab komisjonile viivitamata kogu asjakohase teabe.

V peatükk

Kaupade impordi suhtes kohaldatavad reeglid

Artikkel 25

Kaupade impordi suhtes kohaldatavad reeglid

1. Tolliasutused lubavad kaupu importida ainult tegevusloaga ***SPIMi deklarandil***.
2. Tolliasutused edastavad ***komisjonile*** impordiks deklareeritud kauba ***kohta korrapäraselt ja automaatselt eraldi teavet, kasutades selleks eelkõige määruse (EL) nr 952/2013 artikli 56 lõike 5 kohaselt loodud järelevalve korda***. Teave sisaldab ***tegevusloaga SPIMi deklarandi EORI-numbrit ja SPIMi konto numbrit, kauba kaheksakohalist CN-koodi, kogust, päritoluriiki, tollideklaratsiooni esitamise kuupäeva ja tolliprotseduuri*** .
3. ***Komisjon edastab käesoleva artikli lõikes 2 osutatud teabe selle liikmesriigi pädevale asutusele, kus on tegevusloaga SPIMi deklarandi asukoht, ning kontrollib iga SPIMi deklarandi puhul, kas teave vastab artikli 14 kohases SPIMi registris olevatele andmetele.***

■

4. Tolliasutused võivad kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artikli 12 lõikega 1 edastada konfidentsiaalse teabe, mille nad on oma ülesannete täitmise käigus saanud või mis neile on konfidentsiaalselt esitatud, ***komisjonile ja*** selle liikmesriigi pädevale asutusele, ***kes tegevusloaga SPIMi deklarandi staatuse andis.***
5. ***Käesoleva määruse suhtes kohaldatakse mutatis mutandis määrust (EÜ) nr 515/97.***
6. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, milles määratakse kindlaks ***käesoleva artikli*** lõike 2 kohaselt edastava teabe sisu ning edastamise ***sagedus***, aeg ja vahend. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

VI peatükk
Täitmise tagamine

Artikkel 26

Karistused

1. ***Tegevusloaga SPIMi deklarant***, kes jätab jooksva aasta 31. maiks tagastamata sellise arvu SPIMi sertifikaate, mis vastab eelnenud kalendriaastal imporditud kaubaga seonduvale heitkogusele, ***peab maksma trahvi***. ***Trahv*** määratakse kauba importimise aasta eest, ***see peab olema identne*** trahviga, mis määratakse direktiivi 2003/87/EÜ artikli 16 lõike 3 kohaselt ülemäärase heitkoguse eest, ***ja seda*** suurendatakse vastavalt nimetatud direktiivi artikli 16 lõikele 4. ***Trahv määratakse*** iga SPIMi sertifikaadi eest, mille ***tegevusloaga SPIMi deklarant on tagastamata jätnud***.
2. ***Kui*** liidu tolliterritooriumile ***on kauba toonud ja seejuures käesolevast määrusest tulenevad kohustused täitmata jätnud muu isik kui*** tegevusloaga ***SPIMi deklarant, peab trahvi maksma nimetatud isik***. ***Trahv peab olema tõhus, proportsionaalne ja hoiatav ning selle summa peab olenevalt eelkõige sellest, kui kaua kohustused täitmata on jäetud, millise raskusastmega täitmatajätmine on, mida see hõlmab, kas see on olnud tahtlik ja korduv ning mil määral on isik teinud pädeva asutusega koostööd, olema kolm kuni viis korda suurem kui*** lõikes 1 osutatud ***trahv ning see määratakse*** kauba liitu toomise aasta eest iga SPIMi sertifikaadi kohta, ***mille isik on jätnud tagastamata***.

3. Trahvi tasumine ei vabasta tegevusloaga **SPIMi** deklaranti kohustusest järelejäänud arv SPIMi sertifikaate jooksva aastal tagastada **1** .
4. Kui pädev asutus teeb kindlaks, **võttes sealhulgas arvesse komisjoni poolt artikli 19 kohaselt tehtud esialgseid arvutusi**, et tegevusloaga **SPIMi** deklarant on jätnud SPIMi sertifikaatide tagastamise kohustuse täitmata, nagu on osutatud käesoleva artikli lõikes 1, **või kui** kauba liidu tolliterritooriumile toonud isik on **jätnud käesolevast määrusest tulenevad kohustused täitmata**, nagu on osutatud käesoleva artikli lõikes 2, **määrab pädev asutus trahvi esimesel juhul kooskõlas käesoleva artikli lõikega 1 ja teisel juhul kooskõlas käesoleva artikli lõikega 2. Pädev asutus** teatab tegevusloaga **SPIMi** deklarandile, ja **kui kohaldatakse** käesoleva artikli **lõiget 2**, siis asjaomasele isikule järgmist:
- a) oma järelduse, et tegevusloaga **SPIMi** deklarant või käesoleva artikli lõikes 2 osutatud isik **on jätnud käesolevast määrusest tulenevad kohustused täitmata**;
 - b) oma järelduse põhjendused;
 - c) tegevusloaga **SPIMi** deklarandile või käesoleva artikli lõikes 2 osutatud isikule määratud trahvi summa;

- d) kuupäev, milleks trahv tuleb tasuda;
- e) mida tegevusloaga **SPIMi** deklarant või *käesoleva artikli lõikes 2 osutatud* isik peab ■ trahvi maksmiseks tegema ■ ja
- f) tegevusloaga **SPIMi** deklarandi või käesoleva artikli lõikes 2 osutatud isiku õigus esitada kaebus.

- 5. ***Kui trahv ei ole lõike 4 punktis d osutatud tähtpäevaks tasutud, tagab pädev asutus trahvi tasumise kõigi vahendite abil, mida tal on liikmesriigi õiguse kohaselt võimalik kasutada.***
- 6. ***Liikmesriik teatab lõigetes 1 ja 2 osutatud trahviotsustest komisjonile ja kannab lõikes 5 osutatud lõpliku summa SPIMi registrisse.***

Artikkel 27

Määruse täitmisest kõrvale hoidmine

1. Komisjon võtab kooskõlas käesoleva artikliga asjakohaste ja objektiivsete andmete põhjal meetmeid, millega käesoleva määruse täitmisest kõrvale hoidmist vältida.
2. Kõrvalehoidmisena **käsitatakse** kaubavahetuse korralduses tehtud muudatust, **mis tuleneb tavast, protsessist või toimingust, millel ei ole muud piisavat põhjendust ega majanduslikku õigustust kui** käesolevas määruses sätestatud kohustuste **täielik või osaline** vältimine. **Selline tava, protsess või töö võib seisneda muu hulgas järgmises:**
 - a) **asjaomase kauba vähesel määral muutmine, et kaup kuuluks I lisas loetlemata CN-koodide alla, välja arvatud juhul, kui sellise muutmise tõttu muutuvad kauba põhiomadused;**
 - b) **saadetiste kunstlik jagamine osadeks, mille tegelik väärtus ei ületa artikli 2 lõikes 3 osutatud künnist.**

3. *Et tuvastada määruse täitmisest kõrvalehoidmise juhte, jälgib komisjon pidevalt liidu tasandil olukorda, tuginedes sealhulgas turuseirele või asjas tähtsust omavatele teabeallikatele, näiteks kodanikuühiskonna organisatsioonide teadaannetele ja muule teabele.*
4. Liikmesriik või isik, kes on mõne lõikes 2 kirjeldatud olukorra tõttu kahju kannatanud või kes on saanud sellisest olukorrast kasu, võib komisjoni teavitada, kui **ta puutub kõrvalehoidmisega kokku. Komisjonile võivad oma tähelepanekutest teada anda ka muud huvitatud isikud kui otseselt kahju kannatanud või kasu saanud isikud, näiteks keskkonnaorganisatsioonid ja vabaiühendused, kellel on käesoleva määruse täitmisest kõrvalehoidmise kohta tõendeid.**
5. Lõike 4 kohasel teavitamisel esitatakse selle aluseks olevad põhjused ning andmed ja statistika, **mis käesolevast määrusest kõrvale hoidmise kohta esitatud väidet tõendavad. Kui liikmesriik või kahju kannatanud, kasu saanud või muu huvitatud isik on komisjoni teavitanud, algatab komisjon väidetava kõrvalehoidmise osas uurimise, tingimusel et teavitus vastab käesolevas lõikes osutatud nõuetele, või kui komisjon jõuab ise järeldusele, et selline uurimine on vajalik. Komisjoni võivad uurimisel abistada pädevad asutused ja tolliasutused. Komisjon viib uurimise lõpule üheksa kuu jooksul alates teavitamise kuupäevast. Kui komisjon on uurimise algatanud, annab ta sellest kõikidele pädevatele asutustele teada.**

6. Kui komisjonil on asjakohaseid andmeid, aruandeid ja statistikat, sealhulgas **■** tolliasutuste esitatud andmeid, aruandeid ja statistikat arvesse võttes piisavalt alust arvata, et käesoleva artikli ***lõike 2 punktis a*** osutatud asjaolud on ühes või mitmes liikmesriigis ***tavaks saanud***, on tal õigus võtta kooskõlas artikliga 28 vastu delegeeritud õigusakte, ***et I lisas toodud kaupade loetelu muuta, lisades sellesse kõrvalehoidmise vältimiseks käesoleva artikli lõike 2 punktis a osutatud asjaomased vähesel määral muudetud*** tooted.

VII peatükk

Delegeeritud volituste rakendamine ja komiteemenetlus

Artikkel 28

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artikli 2 lõikes 10, artikli 2 lõikes 11, artikli 18 lõikes 3, ***artikli 20 lõikes 6*** ja artikli 27 lõikes 6 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile ***viieks aastaks alates ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäev]. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.***

3. Euroopa Parlament või nõukogu võivad artikli 2 lõikes 10, artikli 2 lõikes 11, artikli 18 lõikes 3, **artikli 20 lõikes 6** ja artikli 27 lõikes **6** osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta.
4. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
5. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
6. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

7. Artikli 2 lõike 10, artikli 2 lõike 11, artikli 18 lõike 3, **artikli 20 lõike 6** ja artikli 27 lõike 6 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 29

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab SPIMi komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

VIII peatükk
Aruandlus ja läbivaatamine

Artikkel 30

Komisjonipoolne läbivaatamine ja aruandlus

1. Komisjon kogub *sidusrühmadega konsulteerides* teavet, mida on vaja käesoleva määruse kohaldamisala laiendamiseks, *nagu on osutatud lõike 2 punktis a ja selle kohaselt, ja* seonduva heitkoguse arvutamiseks kasutatavate, keskkonnajalajälje meetoditel põhinevate *meetodite väljatöötamiseks*.
2. Enne *artiklis 32 osutatud* üleminekuperioodi lõppu esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse kohaldamise kohta aruande.

Aruanne sisaldab ■ hinnangut järgmise kohta:

- a) *võimalus laiendada ■ kohaldamisala järgmisele:*
 - i) *II lisas loetletud kaupadega seonduv* kaudne heide;
 - ii) *I lisas loetletud kaupade transpordi ja transporditeenustega seonduv heitkogus;*
 - iii) *muud süsinikuheite ülekandumise riskiga kaubad kui need, mis on loetletud I lisas, eelkõige orgaanilised kemikaalid ja polümeerid;*
 - iv) *I lisas loetletud kaupade jaoks vajalikud muud sisendmaterjalid (lähteained);*

- b) kriteeriumid, mida kasutatakse käesoleva määruse I lisa loetellu kantavate kaupade kindlakstegemiseks sektorites, mille puhul esineb süsinikuheite ülekandumise risk ja mis on kindlaks tehtud direktiivi 2003/87/EÜ [artikli 10b] kohaselt; hinnangule lisatakse 2030. aastani kestev ajakava, mille alusel lisatakse kaubad järk-järgult käesoleva määruse kohaldamisalasse, võttes eelkõige arvesse, kui suur on kaupade puhul süsinikuheite ülekandumise risk;*
- c) I lisas toodud loetellu kantavate muude kaupadega seonduva heitkoguse arvutamise tehnilised nõuded;*
- d) kliimameetmetega seoses rahvusvahelistel aruteludel tehtud edusammud;*
- e) haldamissüsteem, sealhulgas halduskulud;*
- f) käesoleva määruse mõju I lisas loetletud kaupadele, mida imporditakse arenguriikidest ja eelkõige ÜRO poolt kindlaks määratud vähim arenenud riikidest, ning antud tehnilise abi mõju;*
- g) kaudse heite arvutamise meetod vastavalt artikli 7 lõikele 7 ja IV lisa punktile 4.3.*

3. *Vähemalt üks aasta enne üleminekuperioodi lõppu esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles nimetatakse I lisas loetletud kaupade väärtusahelas allpool olevad tooted, mille lisamist käesoleva määruse kohaldamisalasse soovitatakse kaaluda. Selleks töötab komisjon aegsasti välja meetodi, mis peaks põhinema sellel, kui suur on nende toodete osa kumuleeritud kasvuhooonegaaside heites ja süsinikuheite ülekandumise riskis.*
4. *Lõigetes 2 ja 3 osutatud aruannetele lisaks esitatakse üleminekuperioodi lõpuks asjakohasel juhul seadusandlik ettepanek, mis sisaldab üksikasjalikku mõjuhinnangut ja mille peamine eesmärk on käesoleva määruse kohaldamisala aruannetes tehtud järelduste alusel laiendada.*

5. *Pärast üleminekuperioodi lõppu annab komisjon iga kahe aasta järel aruandes, mille ta peab direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10 lõike 5 kohaselt igal aastal Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitama, hinnangu selle kohta, kui tõhus on SPIM selliste liidus toodetud kaupade puhul süsinikuheite ülekandumise riski vähendamisel, mis on mõeldud ekspordiks kolmandatasse riikidesse, milles ELi HKSi ega muid sarnaseid süsiniku hinnastamise viise ei kohaldata. Aruandes hinnatakse eelkõige, kuidas on liidu eksport SPIMiga hõlmatud sektorites muutunud ning millised muutused on üleilmsel turul toimunud nende kaupade voos ning nende kaupadega seonduvas heitkoguses. Kui aruandes jõutakse järeldusele, et liidus toodetud kaupade puhul, mis on ette nähtud ekspordiks kolmandatesse riikidesse, kus ELi HKSi ega muid sarnaseid süsinikuheite hinnastamise viise ei kohaldata, on süsinikuheite ülekandumise risk olemas, esitab komisjon kohasel juhul seadusandliku ettepaneku, milles nähakse kõnealuse riski vähendamiseks ette lahendus, mis on kooskõlas Maailma Kaubandusorganisatsiooni reeglitega ja milles võetakse arvesse liidu käitiste süsinikuheite vähendamist.*

6. *Komisjon jälgib SPIMi toimimist, et hinnata selle mõju ja võimalikke kohandusi selle kohaldamisel.*

Enne 1. jaanuari 2028 ja seejärel iga kahe aasta järel esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse kohaldamise ja SPIMi toimimise kohta aruande. Aruanne peab sisaldama vähemalt järgmist teavet:

- a) *hinnang selle kohta, milline mõju on SPIMil:*
- i) *süsinikuheite ülekandumisele, sealhulgas ekspordile;*
 - ii) *hõlmatud sektoritele;*
 - iii) *siseturule, samuti selle majanduslik ja territoriaalne mõju kogu liidus;*
 - iv) *inflatsioonile ja toorainete hinnale;*
 - v) *I lisas loetletud kaupu kasutavatele tööstusharudele;*
 - vi) *rahvusvahelisele kaubandusele, sealhulgas ressursside ümberpaigutamisele, ja*
 - vii) *vähim arenenud riikidele;*

- b) hinnang järgmise kohta:*
- i) haldamissüsteem, sealhulgas hinnang selle kohta, kuidas liikmesriikides SPIMi deklarantidele tegevusluba antakse ja tegevuslube hallatakse;*
 - ii) määruse kohaldamisala;*
 - iii) määruse täitmisest kõrvale hoidmine;*
 - iv) liikmesriikides trahvide määramine;*
- c) uurimiste tulemused ja määratud trahvid;*
- d) I lisas loetletud eri kaupade puhul iga päritoluriigi heitemahukust käsitlev koondteave.*

7. *Kui toimub ettenägematu, erakorraline ja provotseerimata sündmus, mille üle ühel või mitmel SPIMi alla kuuluval kolmandal riigil kontroll puudub, kuid mis mõjub selliste riikide majandus- ja tööstustaristule laastavalt, hindab komisjon olukorda ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, millele on asjakohasel juhul lisatud seadusandlik ettepanek käesoleva määruse muutmiseks, sätestades erakorralistes oludes tegutsemiseks vajalikud ajutised meetmed.*
8. *Pärast käesoleva määruse artiklis 32 osutatud üleminekuperioodi lõppu annab komisjon aruandes, mille ta peab määruse (EL) 2021/947³² artikli 41 kohaselt igal aastal Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitama, hinnangu selle kohta, kuidas on nimetatud määruse alusel eraldatud rahasummad aidanud vähim arenenud riikides kaasa töötleva tööstuse süsinikuheite vähendamisele, ja esitab selle kohta aruande.*

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947, millega luuakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrument „Globaalne Euroopa“, muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsust nr 466/2014/EL ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2017/1601 ja nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 480/2009 (ELT L 209, 14.6.2021, lk 1).

IX peatükk

Kooskõlastamine lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamisega ELi HKSi raames

Artikkel 31

*Lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamine ELi HKSi raames ja kohustus SPIMi
sertifikaadid tagastada*

1. Käesoleva määruse artikli 22 kohaselt tagastatavaid SPIMi sertifikaate kohandatakse, et võtta arvesse seda, kui palju ELi HKSi lubatud heitkoguse ühikuid käitistele, milles liidus käesoleva määruse I lisas loetletud kaupu toodetakse, eraldatakse direktiivi 2003/87/EÜ artikli 10a kohaselt tasuta.
2. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, millega kehtestatakse **käesoleva artikli** lõikes 1 osutatud **kohanduse** arvutamiseks vajalikud **üksikasjalikud reeglid**. **Reeglite väljatöötamisel lähtutakse põhimõtetest, mida kohaldatakse liidus I lisas loetletud kaupu tootvatele käitistele ELi HKSi lubatud heitkoguste ühikute tasuta eraldamisel, ning võetakse arvesse eri võrdlusaluseid, mida ELi HKSi ühikute tasuta eraldamiseks kasutatakse, et need võrdlusalused ühendada ja töötada nende alusel asjaomaste kaupade jaoks välja vajalikud väärtused, ning asjakohaseid sisendmaterjale (lähteaineid)**. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

X peatükk
Üleminekusätted

Artikkel 32

Üleminekuperioodil kehtivad kohustused

Üleminekuperioodil, mis kestab 1. oktoobrist 2023 kuni 31. detsembrini 2025, peab importija täitma käesoleva määrusega kehtestatud kohustustest ainult käesoleva määruse artiklites 33, 34 ja 35 sätestatud aruandekohustusi. Kui importija asub liikmesriigis ja nimetab kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artikliga 18 kaudse tolliesindaja ning kui kaudne tolliesindaja sellega nõustub, kohaldatakse aruandekohustust kaudse tolliesindaja suhtes. Kui importija ei asu liikmesriigis, kohaldatakse aruandekohustust kaudse tolliesindaja suhtes.

Artikkel 33
Kaupade import

1. Tolliasutused teavitavad **importijat või artikliga 32 hõlmatud olukordades kaudset tolliesindajat** hiljemalt [] kauba vabasse ringlusse lubamisel **artiklis 35 osutatud aruandekohustusest**.
2. Tolliasutused edastavad imporditud kauba, sealhulgas välistöötlemisprotseduuri tulemusena saadud töödeldud toodete kohta **komisjonile korrapäraselt ja automaatselt** teavet, **kasutades selleks eelkõige** määruse (EL) nr 952/2013 artikli 56 lõike 5 kohaselt loodud järelevalve korda **või elektroonilist andmeedastusvahendit**. Teave hõlmab **tollideklarandi ja importija** EORI-numbrit, kaheksakohalist CN-koodi, kogust, päritoluriiki, tollideklaratsiooni esitamise kuupäeva ja tolliprotseduuri.
3. **Komisjon edastab lõikes 2 osutatud teabe tollideklarandi, ja kui see on kohaldatav, importija asukohaliikmesriigi pädevatele asutustele.**

Artikkel 34

Teatavate tolliprotseduuride puhul kehtiv aruandekohustus

1. **Kui imporditakse määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 256 osutatud** seestöötlemisprotseduuri tulemusena saadud töödeldud **tooteid**, tuleb käesoleva määruse **artiklis 35** osutatud aruandekohustuse täitmisel esitada **teave** seestöötlemisprotseduurile suunatud **kaupade ja selle tulemusena imporditud töödeldud toodete kohta ka siis**, kui asjaomaseid töödeldud **tooteid** ei ole **käesoleva määruse I** lisas loetletud. **Käesolevat lõiget kohaldatakse ka juhul, kui seestöötlemisprotseduuri tulemusena saadud töödeldud tooted on määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 205 osutatud tagasitoodud kaup.**
2. Käesoleva määruse **artiklis 35 osutatud** aruandekohustust ei kohaldata järgmiste toodete ega kaupade impordi suhtes:
 - a) töödeldud tooted, mis on saadud välistöötlemisprotseduuri tulemusel, nagu on osutatud määruse (EL) nr 952/2013 artiklis 259;
 - b) kaubad, mis kvalifitseeruvad kooskõlas määruse (EL) nr 952/2013 artikliga 203 tagasitoodud kaubaks.

Artikkel 35
Aruandekohustus

1. **Importija või artikliga 32 hõlmatud olukordades kaudne tolliesindaja, kes on kalendriaasta mingis kvartalis kaupu importinud**, esitab **asjaomase** kvartali kohta hiljemalt ühe kuu jooksul pärast selle kvartali lõppu **komisjonile** aruande (edaspidi „SPIMi aruanne“), mis sisaldab teavet selle kvartali jooksul imporditud kauba kohta.
2. SPIMi aruanne peab sisaldama järgmist teavet:
 - a) iga kaubaliigi üldkogus, mida elektrienergia puhul väljendatakse megavatt-tundides ja muude kaupade puhul tonnides ning mis esitatakse eraldi iga päritoluriigis kaupu tootva käitise kohta;
 - b) kogu tegelik seonduv heitkogus, mida väljendatakse CO₂ ekvivalenttonnides elektrienergia megavatt-tunni kohta ja muude kaupade puhul CO₂ ekvivalenttonnides muu kauba tonni kohta ning mis arvutatakse kooskõlas IV lisas esitatud meetodiga;
 - c) **kaudse heitkoguse kogusumma**, mis arvutatakse kooskõlas lõikes 7 osutatud **rakendusaktiga**;
 - d) imporditud kaubaga seonduva heitkoguse eest päritoluriigis tasumisele kuuluv süsinikuhind, **mille puhul võetakse arvesse soodustusi ja muud liiki kompensatsiooni**.

3. *Komisjon peab asjaomastele pädevatele asutustele korrapäraselt esitama nende liikmesriigis asuvate importijate või kaudsete tolliesindajate nimekirja, kelle puhul tal on alust arvata, et nad on jätnud lõike 1 kohase SPIMi aruande esitamise kohustuse täitmata, ning esitab koos nimekirjaga ka asjaomased põhjendused.*
4. *Kui komisjon on seisukohal, et SPIMi aruanne on puudulik või ebakorrektne, teatab ta selle liikmesriigi pädevale asutusele, kus importija või artikliga 32 hõlmatud olukordades kaudne tolliesindaja asub, millist lisateavet ta peab aruande täiendamiseks või parandamiseks vajalikuks. See teave esitatakse üksnes teavitamise eesmärgil ja see ei piira pädeva asutuse õigust teha deklaratsiooni heakskiitmise kohta lõplik otsus. Kõnealune pädev asutus algatab parandusmenetluse ja annab importijale või artikliga 32 hõlmatud olukordades kaudsele tolliesindajale teada, millist lisateavet on asjaomase aruande parandamiseks vaja. Kohasel juhul esitab kõnealune importija või kaudne tolliesindaja asjaomasele pädevale asutusele ja komisjonile parandatud aruande.*

I

5. Kui *käesoleva artikli lõikes 4 osutatud liikmesriigi* pädev asutus *algatab muu hulgas käesoleva artikli lõike 4 kohaselt saadud teavet arvesse võttes parandusmenetluse ja teeb kindlaks, et importija või, kui see on asjakohane, artikliga 32 hõlmatud olukordades kaudne tolliesindaja ei ole SPIMi aruande parandamiseks vajalikke meetmeid võtnud, või kui asjaomane pädev asutus teeb muu hulgas käesoleva artikli lõike 3 kohaselt saadud teavet arvesse võttes kindlaks, et importija või, kui see on asjakohane, artikliga 32 hõlmatud olukordades kaudne tolliesindaja on jätnud käesoleva artikli lõike 1 kohase SPIMi aruande esitamise kohustuse täitmata, määrab kõnealune pädev asutus importijale või, kui see on asjakohane, artikliga 32 hõlmatud olukordades kaudsele tolliesindajale mõjusa, proportsionaalse ja hoiatava trahvi. Selleks annab pädev asutus importijale või, kui see on asjakohane, artikliga 32 hõlmatud olukordades kaudsele tolliesindajale teada ja teavitab komisjoni järgmisest:*
- a) järeldus selle kohta, et *importija või, kui see on asjakohane, artikliga 32 hõlmatud olukordades kaudne tolliesindaja on jätnud* teatava kindla kvartali kohta aruande esitamise kohustuse täitmata või selle aruande parandamiseks vajalikud meetmed võtmata, ja põhjendus, miks sellisele järeldusele jõuti;
 - b) *importijale või, kui see on asjakohane, artikliga 32 hõlmatud olukordades kaudsele tolliesindajale* määratud trahvi summa;
 - c) kuupäev, milleks trahv tuleb tasuda;
 - d) mida *importija või, kui see on asjakohane, artikliga 32 hõlmatud olukordades kaudne tolliesindaja* peab trahvi maksmiseks tegema, ja
 - e) *importija või, kui see on asjakohane, artikliga 32 hõlmatud olukordades kaudse tolliesindaja* õigus esitada riigisisese õiguse kohaselt kaebus.

6. *Kui pädev asutus otsustab pärast komisjonilt käesoleva artikli kohase teabe saamist meetmeid mitte võtta, annab ta sellest komisjonile teada.*
7. Komisjonil on õigus võtta vastu rakendusakte, milles käsitletakse järgmist:
- a) *esitatav teave ning aruandluse viis ja vorm, sealhulgas päritoluriikide ja kaubaliikide kaupa esitatav üksikasjalik teave, millega tõendada lõike 2 punktides a, b ja c osutatud kogunäitajaid, ning näited asjakohaste soodustuste või muud liiki kompensatsiooni kohta, nagu on osutatud lõike 2 punktis d;*
 - b) *lõike 5 kohaselt määratud trahvide suuruse soovituslik vahemik ja kriteeriumid, mida tuleb makstava trahvisumma määramisel arvesse võtta, sealhulgas aruande esitamata jätmise raskusaste ja kestus;*
 - c) *üksikasjalikud reeglid, mille alusel tuleb lõike 2 punktis d osutatud tasumisele kuuluv, välisvaluutas väljendatud aasta keskmine süsinikuhind aasta keskmise vahetuskursi alusel eurodesse konverteerida;*

- d) ***üksikasjalikud reeglid, mis käsitlevad IV lisas sätestatud arvutusmeetodite **elemente**, sealhulgas seda, kuidas määrata kindlaks tootmisprotsesside süsteemipiirid, heitekoefitsiendid ja käitisepõhised tegeliku heite väärtused ning kuidas neid iga kaubaliigi suhtes kohaldada, ning milles sätestatakse meetod, millega tagatakse andmete usaldusväärsus, sealhulgas üksikasjalikkuse tase*** ; ning
- e) imporditud kauba kaudse **■** heitega seotud ***aruandluse nõuete täitmiseks vajalikud vahendid ja vorming; vorming peaks hõlmama I lisas loetletud kaupade tootmiseks kasutatud elektrienergia kogust ning selle elektrienergia päritoluriiki, tootmisallikat ja heitekoefitsienti.***

Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas käesoleva määruse artikli 29 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega. Neid kohaldatakse käesoleva määruse artiklis 32 osutatud üleminekuperioodi jooksul imporditud kaupadele ja need põhinevad direktiivi 2003/87/EÜ kohaldamisalasse jäävaid käitisi reguleerivatel õigusaktidel.

XI peatükk

Lõppsätted

Artikkel 36

Jõustumine

1. Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
2. Seda kohaldatakse alates 1. **oktoobrist** 2023. Sellegipoolest kohaldatakse
 - a) artikleid **5, 10, 14, 16 ja 17** alates **31. detsembrist 2024**;
 - b) **artikli 2 lõiget 2, artikleid 4, 6–9, 15 ja 19, artikli 20 lõikeid 1, 3, 4 ja 5 ning artikleid 21–27 ja 31** alates **1. jaanuarist 2026**.

■

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

...

Euroopa Parlamendi nimel

president

Nõukogu nimel

eesistuja

I LISA

Kaupade ja kasvuhoonegaaside loetelu

1. Et kaupu identifitseerida, kohaldatakse käesolevat määrust kaupade suhtes, mis kuuluvad alltoodud tabelis esitatud koondnomenklatuuri (CN) koodide alla. CN-koodid vastavad määruses (EMÜ) nr 2658/87 toodud CN-koodidele.
2. Käesoleva määruse kohaldamisel on punktis 1 osutatud kaupadega seotud need kasvuhoonegaasid, mis on iga kaubaliigi kohta toodud järgmises tabelis.

Tsement

CN-kood	Kasvuhoonegaas
2507 00 80 – Muud kaoliinsavid	Süsinikdioksiid
2523 10 00 – Tsemendiklinkrid	Süsinikdioksiid
2523 21 00 – Valge portlandtsement, kunstlikult värv värvimata	Süsinikdioksiid
2523 29 00 – Muu portlandtsement	Süsinikdioksiid
2523 30 00 – Aluminaattsement	Süsinikdioksiid
2523 90 00 – Muu hüdrauliline tsement	Süsinikdioksiid

Elekter

CN-kood	Kasvuhoonegaas
2716 00 00 – Elektrienergia	Süsinikdioksiid

Väetised

CN-kood	Kasvuhoonegaas
2808 00 00 – Lämmastikhape; sulfolämmastikhapped	Süsinikdioksiid ja dilämmastikoksiid
2814 – Ammoniaak, veevaba või vesilahusena	Süsinikdioksiid
2834 21 00 – Kaaliumnitraat	Süsinikdioksiid ja dilämmastikoksiid
3102 – Mineraalsed ja keemilised lämmastikväetised	Süsinikdioksiid ja dilämmastikoksiid
3105 – Mineraal- või keemilised väetised, mis sisaldavad kahte või kolme järgmistest toiteelementidest: lämmastik, fosfor ja kaalium; muud väetised; käesoleva grupi kaubaüksusena tablettidena vms kujul või pakendis brutomassiga kuni 100 g	Süsinikdioksiid ja dilämmastikoksiid
– Välja arvatud: 3105 60 00 – Mineraal- ja keemilised väetised, mis sisaldavad kahte toitelementi: fosforit ja kaaliumi	

Raud ja teras

CN-kood	Kasvuhoonegaas
72 – Raud ja teras Välja arvatud: 7202 2 – Ferrosiliitsium 7202 30 00 – Ferrosilikomangaan 7202 50 00 – Ferrosilikokroom 7202 70 00 – Ferromolübdeen 7202 80 00 – Ferrovolfram ja ferrosilikovolfram 7202 91 00 – Ferrotitaan ja ferrosilikotitaan 7202 92 00 – Ferrovanaadium 7202 93 00 – Ferronioobium 7202 99 – Muud: 7202 99 10 – Ferrofosfor 7202 99 30 – Ferrosilikomagneesium 7202 99 80 – Muud 7204 – Malmi ja terase jäätmed ja jäägid; praagitud valuplokid ja teras ümbersulatamiseks	Süsinikdioksiid
2601 12 00 – Aglomeeritud rauamaagid ja -kontsentraadid, v.a põletatud püriidid	Süsinikdioksiid
7301 – Rauast või terasest sulundkonstruktsioonid, puuritud, perforeeritud või mitte, monoliitsed või monteeritavad; keevitatud kujuprofiilid, rauast või terasest	Süsinikdioksiid

7302 – Raudteede ja trammiteede rauast või terasest konstruktsioonielemendid: rööpad, hammas- ja kontrarööpad, pöörmekangid, rüütmekangid, ristühendused, liiprid, lukuliiprid, aluslapid, sidelapid, kiilud, tugiplaadid, tugipadjad, tõmmitsad, kandurid, rööpapoldid jm detailid rööbaste ühendamiseks või kinnitamiseks	Süsinikdioksiid
7303 00 – Malmist torud ja õõnesprofiilid	Süsinikdioksiid
7304 – Igasugused õõnusega torud ja õõnesprofiilid, rauast või terasest (v.a malmist)	Süsinikdioksiid
7305 – Muud raud- ja terastorud (näiteks keevitatud, needitud või muu õõnusega), ümmarguse ristlõikega, välisläbimõõduga üle 406,4 mm	Süsinikdioksiid
7306 – Muud raud- või terastorud ning õõnesprofiilid (näiteks lahtiste, keevitatud, needitud või muude sellesarnaste õõnustega)	Süsinikdioksiid
7307 – Rauast või terasest toruliitmikud (näiteks muhvid, põlved)	Süsinikdioksiid

7308 – Rauast või terasest metallkonstruktsioonid (v.a rubriigi 9406 kokkupandavad ehitised) ja nende osad (näiteks sillad, sillasektsioonid, lüüsiväravad, tornid, sõrestikmastid, katusekatted, katusefermid, uksed, aknad, nende raamid, lävepakud, aknaluugid, balustraadid, piilarid ja sambad); tahvlid, vardad, kujuprofiilid, torud jms tarindites kasutatavad raud- või terastooted	Süsinikdioksiid
7309 00 – Rauast või terasest reservuaarid, tsisternid, paagid jms mahutid mis tahes ainete jaoks (v.a suru- või vedelgaas), mahuga üle 300 liitri, vooderdusega või ilma, soojusisolatsiooniga või ilma, mehaaniliste ja soojustehniliste seadmeteta	Süsinikdioksiid
7310 – Rauast või terasest tsisternid, vaadid, trumlid, plekknõud, toosid jm mahutid mis tahes ainete jaoks (v.a suru- või vedelgaas), mahuga kuni 300 liitrit, vooderdusega või ilma, soojusisolatsiooniga või ilma, mehaaniliste ja soojustehniliste seadmeteta	Süsinikdioksiid
7311 00 – Rauast ja terasest suru- või vedelgaasimahutid	Süsinikdioksiid
7318 – Rauast või terasest kruvid, poldid, mutrid, võtmega keeratavad puidukruvid, kruvikonksud, needid, tüüblid, splindid, seibid (sh vedruseibid) jms tooted	Süsinikdioksiid
7326 – Muud raud- ja terastooted	Süsinikdioksiid

Alumiinium

CN-kood	Kasvuhoonegaas
7601 – Survetöötlemata alumiinium	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud
7603 – Alumiiniumipulbrid ja -helbed	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud
7604 – Alumiiniumist varbmaterjal ja profiilid	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud
7605 – Alumiiniumtraat	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud
7606 – Alumiiniumist plaadid, lehed ja ribad paksusega üle 0,2 mm	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud
7607 – Alumiiniumfoolium (trükiga kaetud või mitte, paberist, papist, plastist vms materjalidest aluskihiga või ilma), paksusega kuni 0,2 mm (aluskihti arvestamata)	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud
7608 – Alumiiniumtorud	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud
7609 00 00 – Alumiiniumist toruliitmikud (näiteks muhvid, põlved, äärikud)	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud
7610 – Alumiiniumist konstruktsioonid (v.a rubriigi 9406 kokkupandavad ehitised), nende osad (näiteks sillad, sillasektsioonid, tornid, sõrestikmastid, katused, katusefermid, ukSED ja aknad, nende raamid, lävepakud, balustraadid, piilarid ja sambad); alumiiniumist plaadid, vardad, profiilid, torud jms alumiiniumtooted ehituskonstruktsioonides kasutamiseks	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud

<i>7611 00 00 – Alumiiniumist reservuaarid, tsisternid, paagid jms mahutid mis tahes ainete jaoks (v.a suru- või vedelgaas), mahuga üle 300 liitri, soojusisolatsiooniga või soojusisolatsioonita, mehaaniliste või soojustehniliste seadmeteta</i>	<i>Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud</i>
<i>7612 – Alumiiniumist vaadid, trumlid, plekknõud, toosid jms mahutid (sh jäigad ja kokkumpressitavad silindrilised mahutid) mis tahes ainete jaoks (v.a suru- või vedelgaas), mahuga kuni 300 liitrit, soojusisolatsiooniga või soojusisolatsioonita, mehaaniliste või soojustehniliste seadmeteta</i>	<i>Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud</i>
<i>7613 00 00 – Alumiiniumist suru- ja vedelgaasimahutid</i>	<i>Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud</i>
<i>7614 – Trossikee, trossid, punutud lindid jms alumiiniumist tooted, elektriisolatsioonita</i>	<i>Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud</i>
<i>7616 – Muud alumiiniumtooted</i>	<i>Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud</i>

Kemikaalid

<i>d</i>	<i>oonegaas</i>
<i>2804 10 00 – Vesinik</i>	<i>Süsinikdioksiid</i>

II LISA

Selliste kaupade loetelu, mille puhul võetakse artikli 7 lõike 1 kohaselt arvesse ainult otseheidet

Raud ja teras

<i>CN-kood</i>	<i>Kasvuhooonegaas</i>
72 – Raud ja teras - Välja arvatud: - 7202 2 – Ferrosiliitsium - 7202 30 00 – Ferrosilikomangaan - 7202 50 00 – Ferrosilikokroom - 7202 70 00 – Ferromolübdeen - 7202 80 00 – Ferrovolfram ja ferrosilikovolfram - 7202 91 00 – Ferrotitaan ja ferrosilikotitaan - 7202 92 00 – Ferrovanaadium - 7202 93 00 – Ferronioobium - 7202 99 – Muud: - 7202 99 10 – Ferrofosfor - 7202 99 30 – Ferrosilikomagneesium - 7202 99 80 – Muud - 7204 – Malmi ja terase jäätmed ja jäägid; praagitud valuplokid ja teras ümbersulatamiseks	Süsinikdioksiid
7301 – Rauast või terasest sulundkonstruktsioonid, puuritud, perforeeritud või mitte, monoliitsed või monteeritavad; keevitatud kujuprofiilid, rauast või terasest	Süsinikdioksiid

7302 – Raudteede ja trammiteede rauast või terasest konstruktsioonelemendid: rööpad, hammas- ja kontrarööpad, pöörmeh, rüströöpad, pöörmekangid jm rüstühendused, liiprid, lukuliiprid, aluslapid, sldelapid, küilud, tugiplaadid, tugipadjad, tõmmitsad, kandurid, rööpapolldid jm detailid rööbaste ühendamiseks või kinnitamiseks	Süsinikdioksiid
7303 00 – Malmist torud ja õõnesprofüilid	Süsinikdioksiid
7304 – Igasugused õmblusea torud ja õõnesprofüilid, rauast või terasest (v.a malmist)	Süsinikdioksiid
7305 – Muud raud- ja terastorud (näiteks keevitatud, needitud või muu õmblusega), ümmarguse ristlõikega, välisläbimõõduga üle 406,4 mm	Süsinikdioksiid
7306 – Muud raud- või terastorud ning õõnesprofüilid (näiteks lahtiste, keevitatud, needitud või muude sellesarnaste õmblustega)	Süsinikdioksiid

7307 – Rauast või terasest toruliitmikud (näiteks muhvid, põlved)	Süsinikdioksiid
7308 – Rauast või terasest metallkonstruktsioonid (v.a rubriigi 9406 kokkupandavad ehitised) ja nende osad (näiteks sillad, sillasektsioonid, lüüsväravad, tornid, sõrestikmastid, katusekatted, katusefermid, uksed, aknad, nende raamid, lävepakud, aknaluugid, balustraadid, piilarid ja sambad); tahvlid, vardad, kujuprofilid, torud jms tarindites kasutatavad raud- või terastooted	Süsinikdioksiid
7309 00 – Rauast või terasest reservuaarid, tsisternid, paagid jms mahutid mis tahes ainete jaoks (v.a suru- või vedelgaas), mahuga üle 300 liitri, vooderdusega või ilma, soojusisolatsiooniga või ilma, mehaaniliste ja soojustehniliste seadmeteta	Süsinikdioksiid
7310 – Rauast või terasest tsisternid, vaadid, trumlid, plekknõud, toosid jm mahutid mis tahes ainete jaoks (v.a suru- või vedelgaas), mahuga kuni 300 liitrit, vooderdusega või ilma, soojusisolatsiooniga või ilma, mehaaniliste ja soojustehniliste seadmeteta	Süsinikdioksiid

7311 00 – Rauast ja terasest suru- või vedelgaasimahutid	Süsinikdioksiid
7318 – Rauast või terasest kruvid, poldid, mutrid, võtmega keeratavad puidukruvid, kruvikonksud, needid, tüüblid, splindid, seibid (sh vedruseibid) jms tooted	Süsinikdioksiid
7326 – Muud raud- ja terastooted	Süsinikdioksiid

Alumiinium

CN-kood	Kasvuhoonegaas
7601 – Survetöötlemata alumiinium	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud
7603 – Alumiiniumipulbrid ja -helbed	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud
7604 – Alumiiniumist varbmaterjal ja profiilid	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud
7605 – Alumiiniumtraat	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud
7606 – Alumiiniumist plaadid, lehed ja ribad paksusega üle 0,2 mm	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud

7607 – <i>Alumiiniumfoolium (trükiga kaetud või mitte, paberist, papist, plastist vms materjalidest aluskihiga või ilma), paksusega kuni 0,2 mm (aluskihti arvestamata)</i>	<i>Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud</i>
7608 – <i>Alumiiniumtorud</i>	<i>Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud</i>
7609 00 00 – <i>Alumiiniumist toruliitmikud (näiteks muhvid, põlved, äärikud)</i>	<i>Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud</i>
7610 – <i>Alumiiniumist konstruktsioonid (v.a rubriigi 9406 kokkupandavad ehitised), nende osad (näiteks sillad, sillasektsioonid, tornid, sõrestikmastid, katused, katusefermid, ukSED ja aknad, nende raamid, lävepakud, balustraadid, piilarid ja sambad); alumiiniumist plaadid, vardad, profiilid, torud jms alumiiniumtooted ehituskonstruktsioonides kasutamiseks</i>	<i>Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud</i>
7611 00 00 – <i>Alumiiniumist reservuaarid, tsisternid, paagid jms mahutid mis tahes ainete jaoks (v.a suru- või vedelgaas), mahuga üle 300 liitri, soojusisolatsiooniga või soousisolatsioonita, mehaaniliste või soojustehniliste seadmeteta</i>	<i>Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud</i>

7612 – Alumiiniumist vaadid, trumlid, plekknõud, toosid jms mahutid (sh jäigad ja kokkupressitavad silindrilised mahutid) mis tahes ainete jaoks (v.a suru- või vedelgaas), mahuga kuni 300 liitrit, soojusisolatsiooniga või soojusisolatsioonita, mehaaniliste või soojustehniliste seadmeteta	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud
7613 00 00 – Alumiiniumist suru- ja vedelgaasimahutid	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud
7614 – Trossikee, trossid, punutud linnid jms alumiiniumist tooted, elektriisolatsioonita	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud
7616 – Muud alumiiniumtooted	Süsinikdioksiid ja perfluorosüsivesinikud

Kemikaalid

CN-kood	Kasvuhoonegaas
2804 10 00 – Vesinik	Süsinikdioksiid

III LISA

Artikli 2 mõttes käesoleva määruse kohaldamisalast välja jäävad kolmandad riigid ja territooriumid

1. KÄESOLEVA MÄÄRUSE KOHALDAMISALAST VÄLJA JÄÄVAD KOLMANDAD RIIGID JA TERRITOORIUMID

Käesolevat määrust ei kohaldata kaupade suhtes, mis pärinevad järgmistest riikidest:

- Island
- Liechtenstein
- Norra
- Šveits

Käesolevat määrust ei kohaldata kaupade suhtes, mis pärinevad järgmistelt territooriumidelt:

- Büsingen
- Helgoland
- Livigno
- Ceuta
- Melilla

2. SEOSSES ELEKTRIENERGIA IMPORDIGA LIIDU TOLLITERRITOORIUMILE KÄESOLEVA MÄÄRUSE KOHALDAMISALAST VÄLJA JÄÄVAD KOLMANDAD RIIGID JA TERRITOORIUMID

[Artikli 2 lõike 11 kohaselt komisjoni poolt lisatavad või väljajäetavad kolmandad riigid või territooriumid.]

IV LISA

Artiklis 7 osutatud seonduva heitkoguse arvutamise meetodid

1. MÕISTED

Käesolevas lisas *ning V ja VI* lisas kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „lihtsad kaubad“ – sellises tootmisprotsessis toodetud kaubad, milleks on vaja üksnes sisendmaterjale (lähteaineid) ja kütuseid, millega seonduv heitkogus on null;
- b) „keerukad kaubad“ – muud *kaubad kui* lihtsad kaubad;
- c) „seonduv eriheitkogus“ – ühe tonni kaubaga seonduv heitkogus, mida väljendatakse CO₂ ekvivalenttonnides kauba tonni kohta;
- d) „CO₂ heite koefitsient“ – ühes geograafilises piirkonnas fossiilkütustest toodetud elektrienergia CO₂-mahukuse kaalutud keskmine; CO₂ heite koefitsient saadakse *elektrienergiasektori* CO₂ heite andmete jagamisel fossiilkütustel põhineva elektrienergia kogutoodanguga *asjaomases geograafilises piirkonnas*; seda väljendatakse CO₂ tonnides megavatt-tunni kohta;
- e) „*elektrienergia heitekoefitsient*“ – *vaikeväärtus, mida väljendatakse CO₂ ekvivalenttonnides ja mis näitab kauba tootmisel tarbitud elektrienergia heitemahukust*;
- f) „energiaostuleping“ – leping, mille alusel isik nõustub otse elektritootjalt elektrienergiat ostma;
- g) „põhivõrguettevõtja“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2019/944¹ artikli 2 punktis 35 määratletud ettevõtja.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/944 elektrienergia siseturu ühiste normide kohta ja millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL (ELT L 158, 14.6.2019, lk 125).

2. LIHTSATE KAUPADE TEGELIKU SEONDUVA ERIHEITKOGUSE KINDLAKSTEGEMINE

Konkreetses käitises toodetud lihtsate kaupade tegeliku seonduva eriheitkoguse kindlakstegemisel võetakse arvesse otseheidet, *ja kui see on kohaldatav, kaudset heidet*. Selleks kasutatakse järgmist valemit:

$$SEE_g = \frac{AttrEm_g}{AL_g}$$

kus

SEE_g on kaubaga (g) seonduv eriheitkogus (CO₂ ekvivalenttonnides),

$AttrEm_g$ on kaubale (g) omistatud heitkogus ja

AL_g on kauba tootmismah, *mis tähendab* aruandeperioodil selles käitises toodetud kauba kogust.

„Omistatud heitkogus“ on see osa käitise aruandeperioodi heitest, mis on põhjustatud kauba (g) tootmise protsessist, kui kohaldada artikli 7 lõike 7 kohaselt vastu võetud rakendusaktides kindlaksmääratud *tootmisprotsessi* süsteemi piires. Omistatud heitkogus arvutatakse järgmise valemi abil:

$$AttrEm_g = DirEm + Indir Em$$

kus

$DirEm$ on artikli 7 lõike 7 *kohaselt vastu võetud* rakendusaktis osutatud süsteemi piires tootmisprotsessist tulenev otseheide (CO₂ ekvivalenttonnides) *ja*

Indir Em on artikli 7 lõike 7 kohaselt vastu võetud rakendusaktis osutatud süsteemi piires kauba tootmise protsessides tarbitud elektrienergia tootmisest tulenev kaudne heide (CO₂ ekvivalenttonnides).

3. KEERUKATE KAUPADE TEGELIKU SEONDUVA HEITKOGUSE KINDLAKSTEGEMINE

Konkreetses käitises toodetud keerukate kaupade tegeliku seonduva eriheitkoguse kindlakstegemisel kasutatakse järgmist valemit:

$$SEE_g = \frac{AttrEm_g + EE_{ImpMat}}{AL_g}$$

kus

$AttrEm_g$ on kaubale (g) omistatud heitkogus,

AL_g on kauba tootmismah (aruandeperioodil selles käitises toodetud kauba kogus) ja

EE_{ImpMat} on tootmisprotsessis tarbitud sisendmaterjalidega (lähteainetega) seonduv heitkogus.

Arvesse võetakse ainult sisendmaterjale (lähteaineid), mis on loetletud materjalide hulgas, mis on tootmisprotsessi süsteemipiiride seisukohast asjakohased, nagu on täpsustatud artikli 7 lõike 7 kohaselt vastu võetud rakendusaktis. EE_{ImpMat} arvutatakse järgmiselt:

$$EE_{ImpMat} = \sum_{i=1}^n M_i \cdot SEE_i$$

kus

M_i on tootmisprotsessis kasutatud sisendmaterjali (lähteaine) (i) mass ja

SEE_i sisendmaterjaliga (lähteainega) i seonduv eriheitkogus. SEE_i puhul kasutab käitise käitaja selle heite väärtust, mis tuleneb käitise, kus sisendmaterjal (lähteaine) toodeti, tingimusel et selle käitise andmeid on võimalik asjakohaselt mõõta.

4. ARTIKLI 7 LÕIGETES 2 JA 3 OSUTATUD VAIKEVÄÄRTUSTE KINDLAKSMÄÄRAMINE

Seonduva heitkoguse vaikeväärtuste kindlaksmääramisel kasutatakse ainult tegelikke väärtusi. Tegelik andmete puudumisel võib kasutada erialakirjanduses esitatud väärtusi. Enne kui komisjon hakkab koguma andmeid, mida on vaja iga I lisas loetletud kaubaliigi jaoks vaikeväärtuste kindlaksmääramiseks, avaldab ta suunised meetodi kohta, mille alusel tootmissisendina kasutatavaid heitgaaside ja kasvuhoonegaaside andmeid korrigeeritakse. Vaikeväärtused määratakse kindlaks parimate kättesaadavate andmete põhjal. ***Parimad kättesaadavad andmed põhinevad usaldusväärsel ja avalikult kättesaadaval teabel. Vaikeväärtused*** vaadatakse korrapäraselt läbi ***artikli 7 lõike 7 kohaselt vastu võetud*** rakendusaktidega, mis põhinevad kõige ajakohasemal ja usaldusväärsel teabel, sealhulgas kolmanda riigi või kolmandate riikide rühma esitatud teabel.

4.1. Artikli 7 lõikes 2 osutatud vaikeväärtused

Kui tegevusloaga ***SPIMi*** deklarandil ei ole võimalik tegelikku heitkogust õigesti kindlaks teha, kasutatakse vaikeväärtusi. Need väärtused määratakse kindlaks iga eksportiva riigi ja iga I lisas loetletud muu kauba kui elektrienergia keskmise heitemahukuse alusel, millele lisandub ***proportsionaalne*** hinnalisand. ***Hinnalisand*** määratakse kindlaks ***artikli 7 lõike 7 kohaselt vastu võetud rakendusaktides ja see kehtestatakse asjakohasel tasemel, et tagada SPIMi keskkonnavaline terviklikkus, tuginedes kõige ajakohasemale ja usaldusväärsemale teabele, sealhulgas üleminekuperioodi jooksul kogutud teabele***. Kui teatava kaubaliigi suhtes ei saa eksportiva riigi usaldusväärsed andmeid kasutada, võetakse selle kaubaliigi vaikeväärtuse aluseks selliste käitiste heitkoguste keskmine heitemahukus, mis kuuluvad ***X %*** kõige halvemate näitajatega ELi ***HKSi*** käitiste hulka. ***X-i väärtus määratakse kindlaks artikli 7 lõike 7 kohaselt vastu võetud rakendusaktides ja see kehtestatakse asjakohasel tasemel, et tagada SPIMi keskkonnavaline terviklikkus, tuginedes kõige ajakohasemale ja usaldusväärsemale teabele, sealhulgas üleminekuperioodi jooksul kogutud teabele***.

4.2. Artikli 7 lõikes 3 osutatud imporditud elektrienergia vaikeväärtused

Kolmandast riigist, kolmandate riikide rühmast ja kolmanda riigi piirkonnast imporditud elektrienergia vaikeväärtused määratakse kindlaks kas *kooskõlas punktiga 4.2.1, see tähendab asjaomasele riigile, riikide rühmale või piirkonnale määratud vaikeväärtusena*, või, kui need väärtused ei ole kättesaadavad, siis kooskõlas punktiga 4.2.2 *alternatiivse* vaikeväärtusena.

Kui elektrienergia on toodetud kolmandas riigis, kolmandate riikide rühmas või kolmanda riigi piirkonnas ning see liigub liitu importimise eesmärgil kolmandate riikide, kolmandate riikide rühmade või kolmanda riigi piirkondade või liikmesriikide kaudu transiidina, kasutatakse sellele kolmandale riigile, kolmandate riikide rühmale või kolmanda riigi piirkonnale määratud vaikeväärtusi, kus elektrienergiat toodeti.

4.2.1. *Kolmandale riigile, kolmandate riikide rühmale ja kolmanda riigi piirkonnale määratud vaikeväärtus*

Vaikeväärtuseks määratakse kolmanda riigi, kolmandate riikide rühma või kolmanda riigi piirkonna CO₂ heite koefitsient, mis põhineb parimatel komisjonile kättesaadavatel andmetel.

4.2.2. *Alternatiivsed vaikeväärtused*

Kui kolmandale riigile, kolmandate riikide rühmale või kolmanda riigi piirkonnale määratud *vaikeväärtused ei ole kättesaadavad, määratakse elektrienergia alternatiivseks vaikeväärtuseks* liidu CO₂ heite *koefitsient*.

Kui ■ usaldusväärsete andmete põhjal *on* võimalik tõendada, et ■ kolmanda riigi, kolmandate riikide rühma või kolmanda riigi piirkonna CO₂ heite koefitsient on väiksem kui *komisjoni poolt asjaomasele riigile, riikide rühmale või piirkonnale määratud vaikeväärtus* või väiksem kui *liidu CO₂ heite koefitsient*, võib kõnealuse riigi, riikide rühma või piirkonna puhul kasutada alternatiivset vaikeväärtust, mis põhineb asjaomase riigi, riikide rühma või piirkonna CO₂ heite koefitsiendil.

4.3. Seonduva kaudse heite vaikeväärtus

Kolmandas riigis toodetud kaubaga seonduva kaudse heite vaikeväärtus määratakse kindlaks kõnealuse kauba tootmiseks kasutatud elektrienergia vaikeväärtuse põhjal, mis arvutatakse kas liidu elektrivõrgu heitekoefitsiendi, päritoluriigi elektrivõrgu heitekoefitsiendi või päritoluriigis kasutatavate hinnakujundusallikate CO₂ heite koefitsiendi keskmise põhjal.

Kui kolmas riik või kolmandate riikide rühm tõendab komisjonile usaldusväärsete andmete põhjal, et kolmanda riigi või kolmandate riikide rühma keskmine elektrienergiaallikate heitekoefitsient või hinnakujundusallikate CO₂ heite koefitsient on väiksem kui kaudse heite vaikeväärtus, kehtestatakse selle riigi või riikide rühma jaoks sellel keskmisel CO₂ heite koefitsiendil põhinev alternatiivne vaikeväärtus.

Komisjon võtab hiljemalt 30. juuniks 2025 artikli 7 lõike 7 kohaselt vastu rakendusakti, et täpsustada, millist vastavalt esimesele lõigule kindlaks määratud arvutusmeetodit vaikeväärtuste arvutamisel kohaldatakse. Selleks tugineb komisjon kõige ajakohasematele ja usaldusväärsematele andmetele, sealhulgas üleminekuperioodi jooksul kogutud andmetele, mis käsitlevad I lisas loetletud kaupade tootmiseks kasutatava elektrienergia kogust ning selle elektrienergia päritoluriiki, tootmisallikat ja heitekoefitsienti. Arvutusmeetod määratakse kindlaks vastavalt sellele, milline meetod on mõlema järgmise kriteeriumi täitmiseks parim:

- *kasvuhoonegaaside heite ülekandumise ärahoidmine;*
- *SPIMi keskkonnaalase terviklikkuse tagamine.*

5. IMPORDITUD ELEKTRIENERGIA SUHTES TEGELIKU SEONDUVA HEITKOGUSE KASUTAMISE TINGIMUSED

Tegevusloaga **SPIMi** deklarant võib artikli 7 lõikes 3 osutatud arvutuses *kasutada* vaikeväärtuse asemel tegelikku seonduvat heitkogust, kui kõik järgmised kriteeriumid on täidetud:

- a) *selle elektrienergia kogus, mille puhul tegelikku seonduvat heitkogust soovitakse kasutada, on kaetud tegevusloaga SPIMi deklarandi ja kolmandas riigis asuva elektritootja vahelise energiaostulepinguga;*

- b) elektrit tootev käitis on kas liidu põhivõrguga otse ühendatud või on võimalik tõendada, et käitise ja liidu põhivõrgu vahelise võrgu üheski punktis ekspordi ajal füüsilist ülekoormust ei olnud;
- c) ***elektrienergiat tootev käitis ei tekita rohkem kui 550 grammi fossiilkütusest pärinevat CO₂ elektrienergia kilovatt-tunni kohta;***
- d) kõik päritoluriigi, sihtriigi ja, kui see on kohaldatav, kõikide transiidiriikide vastutavad põhivõrguettevõtjad on ■ elektrikoguse, mille puhul tegelikku seonduvat heitkogust soovitakse kasutada, püsikindlalt registreerinud eraldatud ülekandevõimsuse hulka arvamiseks, ning ■ käitise määratud võimsuse ja elektritoodangu näitajate puhul kasutatakse üht ja sama ajaühikut, mis ei tohi olla pikem kui üks tund;
- e) eespool nimetatud kriteeriumide täitmist tõendab akrediteeritud tõendaja, kellele esitatakse vähemalt kord kuus vahearuanded, milles näidatakse, kuidas neid kriteeriume on täidetud.

Elektriosutulepingu alusel tarnitud elektrienergia kumulatiivset kogust ega sellele vastavat tegelikku seonduvat heitkogust ei võeta arvesse, kui arvutatakse riigi heitekoefitsienti või CO₂ heite koefitsienti, mida on vaja kooskõlas punktiga 4.3 kaubaga seonduva kaudse, elektrienergia kasutamisest tuleneva heitkoguse arvutamiseks.

6. **KAUDSE HEITE ARVUTAMISEL TEGELIKU SEONDUVA HEITKOGUSE KASUTAMISE TINGIMUSED**

Tegevusloaga SPIMi deklarant võib artikli 7 lõikes 4 osutatud arvutuses kasutada vaikeväärtuse asemel tegelikku seonduvat heitkogust, kui ta suudab tõendada, et selle käitise vahel, kus imporditud kaupa toodetakse, ja elektritootmisallika vahel on otsene tehniline seos, või kui asjaomase käitise käitaja on sõlminud kolmandas riigis asuva elektritootjaga elektriostulepingu sellise elektrikoguse kohta, mis on võrdne kogusega, mille puhul kindlaksmääratud väärtust soovitakse kasutada.

7. **ARTIKLI 7 LÕIKES 2 OSUTATUD VAIKEVÄÄRTUSTE KOHANDAMINE PIIRKONDLIKE ERIPÄRADE ALUSEL**

Kui kolmanda riigi teatavas piirkonnas on *heidet mõjutavate* objektiivsete teguritega seotud eripärasid, on võimalik nende piirkondade vaikeväärtusi kohandada. **Kohandatud vaikeväärtusi** võib kasutada, kui kohalike eripäradega kohandatud andmed on kättesaadavad ja nende alusel saab kindlaks määrata täpsemad vaikeväärtused **II**.

Piirkondlikult kohandatud väärtusi võib kasutada, kui kolmandast riigist, kolmandate riikide rühmast **või kolmanda riigi piirkonnast** pärit kauba deklarandil on võimalik usaldusväärsete andmete põhjal tõendada, et piirkondlikult kohandatud alternatiivsed vaikeväärtused on komisjoni kindlaks määratud vaikeväärtustest väiksemad.

V LISA

Artikli 7 lõike 5 kohaldamisel seonduva heitkoguse arvutamiseks kasutatavate andmete arvestuse pidamise nõuded

1. MINIMAALSED ANDMED, MILLE TEGEVUSLOAGA *SPIMi* DEKLARANT PEAB IMPORDITUD KAUBA KOHTA SÄILITAMA

1. Tegevusloaga *SPIMi* deklarandi identifitseerimisandmed:

- a) nimi;
- b) *SPIMi konto number*.

2. Andmed imporditud kauba kohta:

- a) kauba liik ja kogus;
- b) päritoluriik;
- c) tegelik heitkogus või vaikeväärtus.

2. MINIMAALSED ANDMED, MILLE TEGEVUSLOAGA *SPIMi* DEKLARANT PEAB IMPORDITUD KAUBAGA SEONDUVA, TEGELIKU HEITKOGUSE ALUSEL *KINDLAKS TEHTAVATE* HEITKOGUSE KOHTA SÄILITAMA

Iga *imporditud* kauba liigi kohta, *mille puhul määratakse seonduv heitkogus kindlaks tegeliku heitkoguse põhjal*, säilitatakse järgmised lisaandmed:

- a) selle käitise tunnusandmed, kus kaup toodeti;
- b) selle käitise käitaja kontaktandmed, kus kaup toodeti;
- c) VI lisas sätestatud *tõendamisaranded*;
- d) kaubaga seonduv eriheitkogus.

VI LISA

Artikli 8 kohaldamisel rakendatavad tõendamispõhimõtted ja tõendamisaruande sisu

1. TÕENDAMISPÕHIMÕTTED

■ Kohaldatakse järgmisi põhimõtteid:

- a) tõendaja suhtub talle tõendamiseks esitatud andmetesse kutsealase ettevaatusega;
- b) *SPIMi deklaratsioonis deklareeritavat seonduva heitkoguse kogunäitajat* käsitatakse tõendatuna ■ üksnes juhul, kui tõendaja veendub piisava kindlusega, et *tõendamisaruanDES* ei ole olulisi väärkajastusi ega IV lisa sätete *kohaselt seonduva heitkoguse* arvutamiseiga seotud olulisi mittevastavusi;
- c) tõendaja on kohustatud tegema käitisse kontrollkäigu, välja arvatud juhul, kui on täidetud kriteeriumid, mille alusel võib kontrollkäigu tegemisest loobuda;
- d) otsustamaks, kas väärkajastamine või õigusnormide rikkumine on oluline, kasutab tõendaja artikli 8 lõike 3 kohaselt vastu võetud rakendusaktides sätestatud künniseid.

Parameetrite puhul, mille jaoks selliseid künniseid ei ole kindlaks määratud, palub tõendaja eksperdil hinnata, kas väärkajastamist *või mittevastavust* tuleks eraldi või koos muude väärkajastamiste *või mittevastavustega võttes* pidada nende suuruse ja laadi tõttu oluliseks.

2. TÕENDAMISARUANDE SISU

Tõendaja koostab tõendamisaruande, milles määratakse kindlaks kaubaga seonduv heitkogus ja täpsustatakse kõik tehtud tööga seotud küsimused ning mis sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- a) *selle käitise* tunnusandmed, kus kaup toodeti;
- b) *selle käitise* käitaja kontaktandmed, kus kaup toodeti;
- c) kohaldatav aruandeperiood;
- d) tõendaja nimi ja kontaktandmed;
- e) *tõendaja akrediteerimisnumber ja akrediteerimisasutuse nimi*;
- f) *käitisse kontrollkäikude tegemise* kuupäev või põhjused, miks kontrollkäike ei tehtud;
- g) aruandeperioodil toodetud iga liiki deklareeritud kauba kogus;
- h) käitise *otseheite kvantifitseerimine* aruandeperioodil;
- i) kirjeldus selle kohta, kuidas käitise heitkogus on eri liiki kaupadele omistatud;

- j) kvantitatiivne teave kauba, heitkoguse ja selle kaubaga mitte seotud energiavoogude kohta;
 - k) keerukate kaupade puhul:
 - i) iga kasutatud sisendmaterjali (lähteaine) kogus;
 - ii) **iga kasutatud sisendmaterjaliga (lähteainega)** seonduv eriheitkogus;
 - iii) tegeliku heitkoguse kasutamise korral: **selle käitise** tunnusandmed, kus sisendmaterjal (**lähteaine**) on toodetud, ja selle materjali tootmisest tulenev tegelik heitkogus;
 - l) **tõendaja kinnitus selle kohta, et ta on piisava kindlusega veendunud, et aruandes ei esine olulisi väärkajastamisi ega IV lisa arvutusreeglitele olulisi mittevastavusi;**
 - m) ■ teave oluliste väärkajastamiste kohta, mis on leitud ja ■ korrigeeritud;
 - n) ■ teave **oluliste**, IV lisas sätestatud arvutusreeglitele mittevastavuste kohta, **mis on leitud ja korrigeeritud.**
-